

SZAKDOLGOZAT

Dömötörfy Blanka

2024.

Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem

Budai Campus

**Felszámolási és vagyongazdálkodási szakközgazdász -
szakirányú továbbképzési szak**

**NÉVJEGYZÉKI ÉS ÁLLAMI FELSZÁMOLÓ KÖZTI
FELADATÁTADÁS ÉS ELSZÁMOLÁS PROBLÉMÁI**

**Belső konzulens: Dr. Zsiga László
c. egyetemi docens**

**Külső konzulens: Sziládi Krisztina
felszámolóbiztos**

Készítette: Dömötörfy Blanka

Budapest

2024

TARTALOMJEGYZÉK

1.	AZ ÁLLAMI FELSZÁMOLÓ ELJÁRÁSI KOMPETENCIÁJA	2
1.1.	Stratégiaileg kiemelt eljárások	2
1.2.	Bűnügyi vagyont érintő eljárások.....	2
1.3.	Állami tulajdonban lévő társaságok	4
1.4.	Célkitűzések	4
2.	A NÉVJEGYZÉKI- ÉS ÁLLAMI FELSZÁMOLÓ KÖZÖTTI FELADATÁTADÁS	6
2.1.	A piaci felszámoló felmentésének okai.....	6
2.2.	Az állami felszámoló kijelölése vagy folyó eljárások átvétele	7
2.3.	A bűnügyi vagyont érintő eljárások számának megnövekedése és következményei.....	8
2.4.	Az eljárások átadásával kapcsolatos akadályok	10
2.5.	Kapcsolatfelvétel az állami felszámolóval	13
2.6.	Iratanyag és vagyon átadása, rendszerezése.....	15
2.7.	Közbenső mérleg és jelentés átadás	18
2.8.	Vagyon és vagyonkutatási költségátalány átadása.....	20
2.9.	Az eljárás alatti bevallások és munkaügyi anyagok kezelése	22
2.10.	A felszámolói díj megoszlása	25
2.11.	Felmentett felszámoló szerződéskötésének és költségeinek vitatása	26
2.12.	Németországi felszámolás és iratkezelés.....	28
3.	ALKALMAZOTT MÓDSZEREK	32
3.1.	Kérdőív készítése az állami felszámolóbiztosoknak	32
3.2.	Személyes részvétel az eljárások átvételében	33
4.	EREDMÉNYEK ÉS ÉRTÉKELEŚÜK.....	34
4.1.	Kapcsolatfelvétel	34
4.2.	Közbenső mérleg.....	34
4.3.	Iratanyag és vagyon átadása	34
4.4.	Bevallások és munkaügy	35
5.	KÖVETKEZTETÉSEK ÉS JAVASLATOK.....	37
5.1.	Határidők miatti akadályok	37
5.2.	Felszámolói díj	37
5.3.	Elektronikus iratátadás	38
5.4.	Új Fizetéképtelenségi Kódex	38
6.	ÖSSZEFOGALALÁS.....	40
	IRODALOMJEGYZÉK.....	43
	ÁBRÁK JEGYZÉKE	45
	TÁBLÁZATOK JEGYZÉKE	46

1. AZ ÁLLAMI FELSZÁMOLÓ ELJÁRÁSI KOMPETENCIÁJA

1.1. Stratégiaileg kiemelt eljárások

A stratégiaileg kiemelt vállalkozások gyakran fontos iparágakban vagy infrastrukturális területeken működtek és csődbe jutásuknak súlyos kihatása lett volna a gazdaságra és az általános közhangulatra. A jogalkotó a stratégiaileg kiemelt jelentőségű eljárások hatálya alá tartozó, adós társaságok fizetéseképtelenségi eljárásaira nemzetgazdasági, iparpolitikai, munkaerőpiaci, továbbá infrastrukturális vagy a lakosság közszolgáltatásokkal történő ellátása szempontjából az általánostól eltérő szabályok megalkotását látta indokoltnak.

Ezen vállalkozások fizetéseképtelensége esetén az adós gazdálkodó szervezetek adósságainak rendezéséhez, hitelezőikkel való megegyezéséhez nemzetgazdasági érdek fűződik, vagy amennyiben a fizetéseképtelenség nem szüntethető meg, úgy kiemelt ahhoz, hogy a jogutód nélküli megszüntetés, gyorsabb, átláthatóbb és egységesebb eljárásrend szerint történjen. Jogalkotási célként jelent meg a stratégiaileg kiemelt jelentőségű eljárások esetében az adós felszámolás alatti működtetése és a vagyont működő üzemenként, vagyonösszességként való értékesítése és értékek megőrzése.

A Magyar Állam kizárólagos tulajdonában álló gazdasági társaságként 2012. november 16-án kelt alapító okirattal létrejött a Nemzeti Reorganizációs Nonprofit Kft. (továbbiakban: állami felszámoló).

A megalapítása a csődeljárásról és a felszámolási eljárásról szóló 1991. évi XLIX. törvény¹ (továbbiakban: Cstv.) stratégiaileg kiemelt jelentőségű gazdálkodó szervezetek eljárásaiban alkalmazásra kerülő eltérő szabályokat tartalmazó és 2011. augusztus 4. napjától hatályos IV. fejezetének megalkotásához kapcsolódik, mely alapján a stratégiaileg kiemelt jelentőségű gazdálkodó szervezetek csőd- és felszámolási eljárásaiban az állami felszámoló járhat el.

1.2. Bűnügyi vagyont érintő eljárások

Egy további, régóta megoldatlan gondként jelentkezett a felszámolási eljárásokban az adós gazdálkodó szervezetet érintő, jogi személlyel szemben alkalmazható büntetőeljárás

¹ 1991. évi XLIX. törvény a csődeljárásról és a felszámolási eljárásról

kényszerintézkedés – lefoglalás, zár alá vétel – felszámolási eljárások lefolytathatóságára gyakorolt hatása. A büntügyi vagyont érintő felszámolás szabályainak megalkotása előtt a kényszerintézkedéssel érintett adósi vagyontárgyak értékesítése nem volt lehetséges abban az esetben sem, ha a felszámolási eljárás felfüggesztésére nem került sor.

Az adóssal szembeni büntetőeljárási kényszerintézkedéssel – zár alá vétel, lefoglalás, elkobzás - az érintett vagyontárgyak őrzés-védelme, állagmegóvása növelte a felszámolási költségeket, miközben az eljárást ténylegesen a felfüggesztés hiányában sem lehetett az értékesítéssel folytatni. A büntetőeljárások elhúzódása csökkentette az esélyét annak, hogy a kényszerintézkedésekkel érintett vagyontárgyakat kedvező feltételekkel és eredményesen lehessen a későbbiekben értékesíteni, ezzel rontva a hitelező igények megtérülésének esélyét.

A jogalkotó ezért kereste a megoldást arra, hogy az állam büntetőjogi igényét a felszámolási eljárásba integrálva megoldhatóvá váljon a felszámolási eljárásnak a büntetőeljárástól független lefolytathatósága. A büntügyi vagyoni igényekkel összefüggő egyes eljárások, valamint a vagyonrendezési eljárás eltérő szabályairól szóló 640/2021. (XI. 25.) Korm. rendelet² veszélyhelyzeti jogszabályként 2021. november 26-án lépett hatályba, majd 2022. január 1. napjától kezdődő hatállyal a Korm. rendelet szabályai változtatás nélkül kerültek be a Cstv. 2021. évi CXXXIV.³ törvénnyel beiktatott új IV/A. fejezetébe.

Ebből adódóan 2022. évtől kezdődően az állami felszámoló feladatköre a büntügyi vagyont érintő felszámolási eljárásokkal bővült, az új rendelkezések legfontosabb része a Cstv. IV/A. fejezetébe került. A Cstv. 79/A. § (7) bekezdése értelmében, ha a felszámolás elrendelésére büntügyi igény alapján kerül sor, vagy az adós ellen folyamatban lévő eljárásban büntügyi hitelezői igénybejelentés történik, felszámolóként a bíróság a Cstv. 66. § (2) bekezdése szerinti állami felszámolót rendeli ki.

A Cstv. 2022. január 01. napjától hatályos módosítás következményeként az állami felszámoló szervezethez kerültek át a névjegyzéki felszámoló (továbbiakban: piaci felszámoló) szervezeteknél folyamatban lévő olyan ügyek, ahol a Magyar Állam képviselőjében eljáró állami adó- és vámhatóság büntügyi hitelezői igényt jelentett be.

² 640/2021. (XI. 25.) Korm. rendelet a büntügyi vagyoni igényekkel összefüggő egyes eljárások, valamint a vagyonrendezési eljárás eltérő szabályairól

³ 2021. évi CXXXIV. törvény egyes büntetőjogi tárgyú és ehhez kapcsolódóan egyéb törvények módosításáról

1.3.Állami tulajdonban lévő társaságok

Az állami részesedéssel rendelkező gazdasági társaságok csődeljárásai és felszámolási eljárásai során vagyonfelügyelőként, felszámolóként, ideiglenes vagyonfelügyelőként, valamint az állam többségi és közvetlen befolyásával rendelkező gazdasági társaságok végelszámolási eljárásai során végelszámolóként is az állami felszámoló jár el.

A fentiek mellett a Vészhelyzettel összefüggő átmenti szabályokról szóló 2021. évi XCIX. törvény alapján kezdeményezett reorganizációs eljárásban reorganizációs szakértőként, valamint a szerkezetátalakítási eljárásokban – a 25%-ot meghaladó állami részesedés esetén - szerkezetátalakítási szakértőként kizárólagosan az állami felszámoló járhat el.⁴

1.4. Célküzüzések

A jogszabályi változások hatására a már folyamatban lévő, a piaci felszámolóktól átkerülő - az állami felszámoló hatáskörébe tartozó - felszámolási eljárások átadás-átvétele során felmerülő akadályok bemutatása.

1.4.1. A felmentett felszámoló iratanyag átadás-átvétele során felmerült jogszabályi előírások gyakorlati végrehajtásánál előforduló hiányosságok, akadályok vizsgálata (okok keresése) és az ebből adódó következmények bemutatása az állami felszámolónál.

- Dokumentációk és nyilvántartások hiánya,
- a tájékoztatás akadályai,
- az érintett felekkel történő együttműködés és kommunikáció problémái, gondjai,
- folyamatosság biztosítása, az ügyek zavartalan folytatásában.

1.4.2. Az átadás-átvétel során a számvitellel és könyveléssel kapcsolatos iratok hiánya, mely elengedhetetlen a felszámolás zökkenőmentes folytatásához, a közbenső és zárómérleg elkészítéséhez.

⁴ Vészhelyzettel összefüggő átmenti szabályokról szóló 2021. évi XCIX. törvény

1.4.3. A Számvitelről szóló 2000. évi C. törvény (továbbiakban: Szt.)⁵ szerinti iratőrzési kötelezettség betartása.

1.4.4. A felmentett felszámoló díjazásának és elszámolt költségeinek, szerződéskötéseinek vizsgálata és vitatása.

1.4.5. A felmerült kérdésekben, problémás területeken - mely adódhat emberi mulasztásból vagy nem megfelelő jogi szabályozásból - a megoldás keresése .

⁵ A számvitelről szóló 2000. évi C. törvény

2. A NÉVJEGYZÉKI- ÉS ÁLLAMI FELSZÁMOLÓ KÖZÖTTI FELADATÁTADÁS

A dolgozatban az állami felszámoló és a piaci felszámoló szervezetek közötti feladatátadás kérdése került vizsgálatra. A dolgozat vázát a 2022. január 1. napjával a Cstv.-be bekerült a bűnügyi vagyont érintő felszámolási eljárásokra vonatkozó törvénymódosítás alapozta meg, mely kivételes helyzetet teremtett a felszámolási eljárások tekintetében, miszerint az eljárások tömegesen kerültek át az állami felszámolóhoz.

A már folyamatban lévő ügyek, illetve az induló eljárások miatti ügyszámnövekedéssel együtt járó feladatátadást érintő akadályok felszínre kerülése segítette a téma kidolgozását, kifejtését. A vizsgált területek főként ezekhez az eljárásokhoz kapcsolódó gondokból kerültek értékelésre, ez adta az alapját az elemzéseknek, megállapításoknak. A megkérdezett felszámolóbiztosok nem csak ezen területet érintő átadás-átvételekben vettek részt, hanem a már említett esetekben, egyéb okokból kifolyólag történő ügyátvételek során is, amikor az állami felszámoló került kijelölésre, ugyanakkor a problémák kiélesedése ezen eljárások átvételével mutatkozott meg.

2.1. A piaci felszámoló felmentésének okai

A piaci felszámoló szervezet felmentésére akkor kerülhet sor, ha olyan körülmények merülnek fel, amelyek miatt nem tudja tovább folytatni a felszámolói tevékenységet, vagy törvény írja elő, hogy át kell adnia az eljárást az állami felszámolónak. Továbbá előfordulhat az is, hogy a felszámoló szervezet megsérti a jogszabályi előírásokat.

Az alábbi főbb esetekben merülhet fel a felmentés szükségessége:

- ha a Szabályozott Tevékenységek Felügyeleti Hatósága visszavonja a felszámolói szervezet működési engedélyét, így az törlésre kerül a felszámolói névjegyzékből,
- ha a felszámoló szervezet vagy annak képviselője olyan magatartást tanúsít, amellyel megsérti a vonatkozó törvényi szabályozást – *„a felszámoló szervezetet két éven belül legalább háromszor jogszabálysértés vagy mulasztás miatt jogerősen pénzbírsággal sújtotta”*⁶,

⁶ 1991. évi XLIX. törvény a csődeljárásról és a felszámolási eljárásról 27/A.§ (6b)

- összeférhetetlenség esetén, ha a felszámoló vagy annak vezető tisztségviselője olyan helyzetbe kerül, amely az adós érdekeivel ütközik, akkor felmentése szükségessé válhat,
- ha a felszámoló szervezet maga válik fizetésképtelenné, a felszámoló szervezet ellen felszámolás, kényszersztörési eljárás vagy végelszámolási eljárás van folyamatban,
- „ha a felszámoló szervezet a fióktelepén vagy székhelyén nem található”.⁷

A piaci felszámoló szervezetek felmentése azt a következményt vonja maga után, hogy a folyamatban lévő eljárásokat át kell adni a törvényszék által kijelölt új felszámoló szervezetnek.

2.2. Az állami felszámoló kijelölése vagy folyó eljárások átvétele

Az állami felszámoló kijelölésére a következő esetekben kerül sor:

Induló eljárás esetén

- Stratégiaileg kiemelt jelentőségűvé minősítenek egy eljárást, mely a törvény szerint csődeljárás esetén legkésőbb az egyezség megkötéséig, felszámolási eljárásban egyezségi tárgyalás esetén legkésőbb az egyezség megkötéséig, ennek hiányában pedig legkésőbb a felszámolási záró mérleg bírósághoz történő benyújtásáig lehetséges.⁸ Ez a jogszabály 2022. január 1. napjától hatályos, az ezt megelőző rendelkezés (2021. december 31. napjáig) csődeljárás esetén legkésőbb a csődeljárás kezdő időpontjától számított 30 napon belül, felszámolási eljárás esetén pedig legkésőbb a felszámolás kezdő időpontjától számított 365 napon belül tette ezt lehetővé.
- Adós gazdálkodó szervezetben a Magyar Államnak tulajdoni részesedése van és a törvényszék tévesen piaci felszámolót jelöl ki.
- Azon eljárások, melyben a Magyar Állam képviselőjében eljáró állami adó- és vámhatóság büntügyi hitelezői igényt jelentett be.

Folyamatban lévő eljárás esetén

Az állami felszámoló kijelölése esetén - ahol folyó ügyet vesz át -, mindig felmentik a piaci felszámolót, mely a következő esetekben történik meg:

⁷ 1991. évi XLIX. törvény a csődeljárásról és a felszámolási eljárásról 27/A.§ (7)

⁸ 1991. évi XLIX. törvény a csődeljárásról és a felszámolási eljárásról 65.§ (2) b)

- folyamatban lévő eljárásban minősítik az adóst stratégiaileg kiemelt jelentőségűvé,
- vagy bűnügyi vagyoni igényekkel összefüggő eljárás esetén kerül sor a felmentésre.

2.3. A bűnügyi vagyont érintő eljárások számának megnövekedése és következményei

Az állami felszámoló részére a bűnügyi vagyont érintő eljárások okán átadott eljárások száma 2022. január 1. napját követően kiugróan megnövekedett, melyet a következő táblázat szemléltet.

1. táblázat: Felszámolási eljárások számának alakulása az állami felszámolónál

(Forrás: Saját szerkesztés Nemzeti Reorganizációs Nonprofit Kft. (2018-2023) adatai alapján)

évek	csődeljárás	Felszámolás	Felszámolás		végelszámolás	Reorganizációs eljárás	SZÁT	Összes eljárás
		összesen	BÜ vagyont érintő	Stratégiaileg kiemelt				
2018	0	35	0	35	4	0	nem volt	39
2019	1	27	0	27	2	0	nem volt	30
2020	0	37	0	37	1	0	nem volt	38
2021	0	35	0	35	3	2	nem volt	40
2022	0	277	239	38	1	1	0	279
2023	0	276	244	32	4	1	2	283

Az 1. táblázatból látható, hogy a 2022. évi, bűnügyi vagyont érintő törvénymódosítás hatására többszörös növekedés történt az eljárások számában az állami felszámolónál, ami nagyfokú leterheltséget jelentett mind az állami,- mind a piaci felszámoló szervezetek részére.

Az eljárások számának növekedése olyan mértékű volt, hogy az állami felszámoló szervezet munkaerő-állományában is ugrásszerű növekedés állt be. Ennek növekedését a következő táblázat szemlélteti.

2. táblázat: Az átlagos foglalkoztatói állományi létszám változása a Nemzeti Reorganizációs Nonprofit Kft.-nél

(Forrás: Országos beszámoló portál, Nemzeti Reorganizációs Nonprofit Kft. (2018-2023) közzétett beszámolók adatai alapján)

Évek száma	Átlagos foglalkoztatottak száma	Előző év = 100%	%
2018	14	-	-
2019	14	100,00	0,00
2020	18	128,57	28,57
2021	21	116,67	16,67
2022	33	157,14	57,14
2023	34	103,03	3,03

A táblázatban látható, hogy a felszámolási eljárások számának a növekedésének hatására a 2018. és 2019. évekhez képest a foglalkoztatottak száma duplájára emelkedett, a 2021. évhez képest 50%-os növekedést eredményezett.

A következő táblázat tényszerűen mutatja be azon eljárások számát, melyeket az állami felszámoló a 2022. évben átvenni kényszerült a piaci felszámolóktól.

3. táblázat: Bűnügyi vagyont érintő felszámolási eljárások számának megoszlása az állami felszámolónál 2022. évben.

(Forrás: Saját szerkesztés Nemzeti Reorganizációs Nonprofit Kft. adatai alapján)

Bűnügyi vagyont érintő eljárások	239
Új eljárások	22
Átvett eljárások	217

A 3. táblázat egyértelműen szemlélteti a piaci felszámolóktól átvett eljárások darabszámát, ami 217 db felszámolási eljárás átvételét jelentette az állami felszámolónál. Az ügyszám ilyen mértékű növekedése számos akadályt gördített mind az átadó, mind az átvevő szervezetek elé, illetve a felmentések miatt érdekellentét a szervezetek között, további komplikációként nehezítette ezt az amúgy sem egyszerű folyamatot.

A piaci szereplők úgy érezhették, hogy a vagyonos ügyeket elviszi az állami felszámoló, ezért az együttműködés nem mindig ment zökkenőmentesen. Nehezményezték, hogy a már általuk

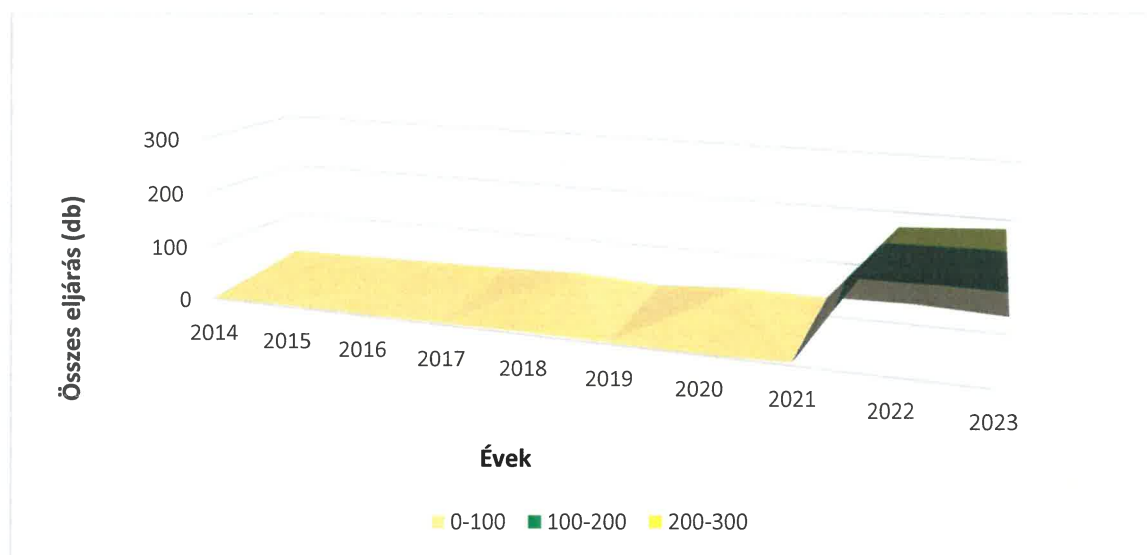
elkezdett eljárásokat át kell adni, mivel a vagyon zárolásának feloldása után az értékesítésből származó bevétel a piaci szervezet felszámolóí díjalapját növelhette volna.

Az elmúlt években eddig ilyen mértékű növekedés nem volt tapasztalható a piaci- és állami felszámoló által átadott és átvett eljárások között, ezért a hirtelen növekedés élesítette ki azt a helyzetet, hogy nem minden esetben a törvényi előírásoknak megfelelően történtek az átadások, melyek több esetben és területen akadályokba ütköztek.

A következő ábrán a bűnügyi vagyont érintő eljárások állami felszámolóhoz történő kerülésének felszámolási eljárások ügyszámnövekedésre gyakorolt hatása látható.

1. ábra: A felszámolási eljárások számának alakulása az állami felszámolónál

(Forrás: Saját szerkesztés NRN Kft. (2014-2023) adatok alapján)

2.4. Az eljárások átadásával kapcsolatos akadályok

A Cstv. 27/A. § (11) bekezdése kimondja, hogy a felmentett felszámolónak a felszámolási nyitómérleg vagy az utolsó közbenső felszámolási mérleg fordulónapjától a felmentése napjáig, mint mérlegfordulónapig tartó időszakra a felmentésétől számított 30 napon belül közbenső

felszámolási mérleget kell készíteni és haladéktalanul át kell adnia az adós iratanyagát, az adós vagyonát és annak analitikus nyilvántartását és szerződéseit.⁹

A felmentett felszámolónak tételesen összeállított írásos anyagot kell készítenie az adós folyamatban lévő ügyeiről, amelyben nyilatkozik arról, hogy az új kirendelt felszámoló részére átadott dokumentumok az adós vagyoni helyzetéről, tevékenységéről megbízható és valós képet adnak.

Egy folyamatban lévő eljárás átadás-átvétele akadályokba ütközhet, mert a már meglévő ügyeket teljes pontossággal átadni és minden adatot, információt megadni, ami azon idő alatt keletkezett, amíg az átadó szervezetnél volt, a legnehezebb feladatok közé tartozik. Az átadás-átvétel gondjai adódhatnak emberi mulasztásból vagy nem megfelelő jogi szabályozásból.

A korábbi felszámoló esetleg hozott olyan döntéseket, amivel az állami felszámoló nem ért egyet, mert megítélése szerint a vagyon védelmében nem előnyös döntés, viszont kezelnie kell az eljárás folytatása érdekében. Célja, hogy a teljes dokumentációt vagy levelezést megismerje az ügy folyamatáról, így ezek miatt szükséges nagy hangsúlyt fektetni a felszámoló szervezetek közötti átadás-átvételre.

A bűnügyi vagyon érintő eljárások között számos esetben már több felszámolóváltás történt korábban az ügyben. Az eljárás lefolytatására kijelölt felszámolót felmentették vagy törölték a felszámolók névjegyzékéből, így másik piaci felszámolóhoz került át az ügy, majd a 2022. január 1. napjától hatályos bűnügyi vagyont érintő törvény hatására átkerült az állami felszámolóhoz. Ennek következményeként a több évig, több helyen őrzött iratanyag hiányosan érkezett meg az állami felszámolóhoz és valószínűsíthető, hogy a felmentett felszámoló, az őt megelőző felszámolótól is hiányosan vette át az anyagot.

Ennek indokai között sok esetben az állt, hogy a több felszámolót váltott eljárásokban nem volt biztosítva a költségekhez megfelelő forrás, a vagyon zárolva volt, a bankszámlán zár alá vétel, ezért a piaci felszámoló a további költségek elkerülése érdekében az iratok átadására, rendezésére már nem fordított kellő időt és energiát, így nem minden esetben felelt meg a törvényi előírásoknak.

⁹ 1991. évi XLIX. törvény a csődeljárásról és a felszámolási eljárásról 27/A.§

2.4.1. Miért fontos az iratanyag átadása?

Az iratok átadása nem csak a felszámolási eljárás folytatásához és a feladatok zökkenőmentes ellátásához szükségesek, hanem törvényi előírások is vannak arra vonatkozóan, hogy mik a felszámoló kötelességei az iratanyag megőrzésével és kezelésével kapcsolatban.

A Szt. a felszámolás alatti adós társaságokra is vonatkozik, melynek a 169. §-a írja elő a bizonylatok megőrzésére vonatkozó követelményeket.

„Ezeknek megfelelően, az üzleti évről készített a mérleget, az eredménykimutatást, a kiegészítő mellékletet, az adózott eredmény felhasználására vonatkozó határozatot, kötelező könyvvizsgálat esetén a könyvvizsgálói jelentést), üzleti jelentést, az ezeket alátámasztó leltárt, értékelést, főkönyvi kivonatot olvasható formában legalább 8 évig köteles a gazdálkodó (a társaság) megőrizni.”

A könyvviteli elszámolást alátámasztó számviteli bizonylatokat - főkönyvi kivonatok, főkönyvi kártyák, nyilvántartások - és a pénztárjelentések, valamint a banki bizonylatokat is legalább 8 évig kell olvasható formában, visszakereshető módon megőrizni, (a szigorú bizonylatok rontott példányaira is vonatkozik).

A felszámolás számviteli szabályait a 225/2000. (XII. 19.) Korm. rendelet a felszámolás számviteli feladatairól ¹⁰ szóló kormányrendelet tartalmazza, mely a közbenső mérleg és zárómérleg tekintetében eltérően rendelkezik a Szt.-től, ahol a kormányrendelet nem tartalmaz külön rendelkezést, ott a Szt. rendelkezései az irányadók.

A Cstv. 53. §-a alapján a felszámolásra kerülő cég iratainak kezelése és megőrzése a felszámoló feladata. Ez azt jelenti, hogy adós társaság anyagai közül a levéltárnak kell átadni meghatározott iratokat, a nyugdíjbiztosítási igazgatóság részére a szükséges adatszolgáltatást megadni a meglévő bizonylatok alapján, valamint az irattári anyag nem megőrzendő részének selejtezéséről gondoskodni.¹¹ A legtöbb esetben a felszámoló szervezet maga irattároz, ez felszámolási költségnek minősül, az adós vagyonaából kifizethető.

¹⁰ 225/2000. (XII. 19.) Korm. rendelet a felszámolás számviteli feladatairól

¹¹ Sinka Júlia, Számviteli beszámolók és bizonylatok megőrzési kötelezettsége (Könyvelői Klub)

2.4.2. Miért fontos a vagyon átadása?

Az adós vagyona a legtöbb esetben a mérleg eszköz oldalán található tárgyi eszközökből, értékpapírokból, készletből, pénzeszközből és követelésekből tevődik össze. A meglévő vagyonból van lehetősége a felszámolónak az értékesítésre, követelés behajtásra és ebből adódóan a hitelezők minél nagyobb mértékű kielégítésére.

Ahhoz, hogy a(z állami) felszámoló sikeresen tudjon az ügyekben eljárni, ahhoz ismét az előző pontban leírtakhoz kell visszakanyarodni, hogy miért is fontos az iratanyag átadása. Amennyiben a felszámolóbiztos nem rendelkezik a megfelelő alátámasztó bizonylatokkal, akkor a követelés behajtás vagy eszköz- és készletértékesítés sem biztos, hogy eredményes lesz. A készletek esetleges késői átadása miatt, már olyan állapotba kerülhetnek, hogy az értékesítésükre csak alacsonyabb áron lesz lehetőség (szavatossági határidő nagyon közel van).

A felszámoló elsődleges feladataihoz tartozik hozzá, hogy a meglévő vagyont megvédeni és minél előbb értékesíteni szükséges a hitelezői érdekek védelmében, a hitelezői igények minél nagyobb mértékben történő kielégítéséhez.

„A felszámoló az adós vagyontárgyait nyilvánosan értékesíti a forgalomban elérhető legmagasabb áron”¹²

Az átadás-átvétel kérdése során külön-külön kell megvizsgálni és elemezni az egyes témaköröket, mint kapcsolatfelvétel, közbenső mérleg, bevallások, munkaügy, mert minden területen más a megoldásra váró kérdés eredete.

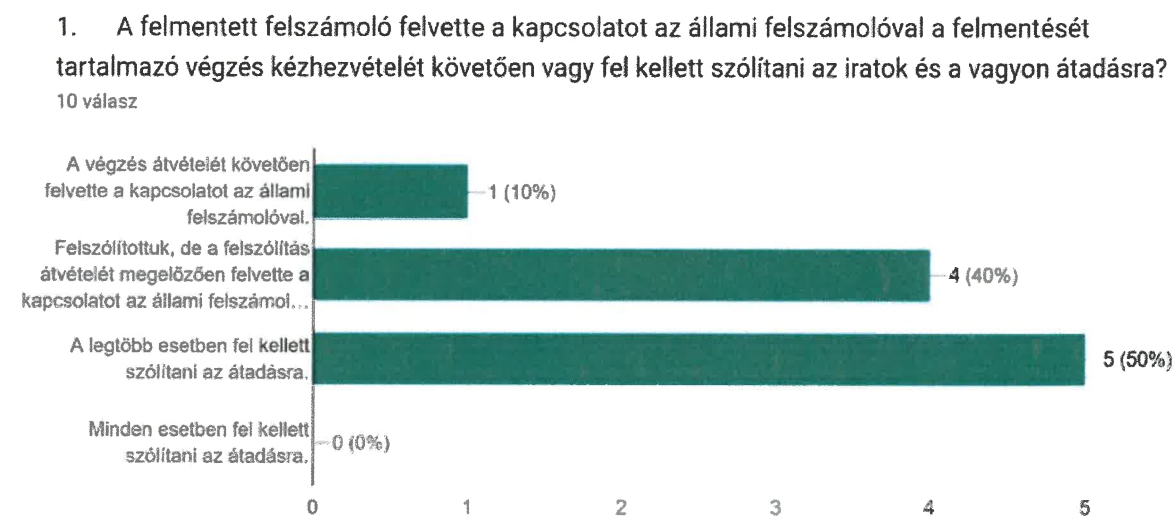
2.5. Kapcsolatfelvétel az állami felszámolóval

A felmentett felszámoló részére kötelező az állami felszámolóval való kapcsolatfelvétel, az iratanyag és vagyon zökkenőmentes átadása érdekében, a korábbi pontokban már említett módon. Kötelesek betartani a releváns jogszabályokat és szabályokat az átadás-átvételi folyamat során. Fontos, hogy minden érintett felet megfelelően tájékoztassanak a jogi követelményekről és az érintett jogokról és kötelezettségekről.

¹² 1991. évi XLIX. törvény a csődeljárásról és a felszámolási eljárásról 49.§. (1) bek.

A következő ábra a kapcsolatfelvétel kérdésére adott válaszok eredményét mutatja be, mely szemlélteti, hogy a piaci felszámolók milyen aktivitással vették fel a kapcsolatot az állami felszámolóval.

2. ábra: Kérdőív – 1. kérdés (Forrás: Saját szerkesztés Kérdőív alapján, 2024)

Az eredményből arra lehet következtetni, hogy a felmentett felszámolók 50%-ban nem keresik a kapcsolatot a felmentésük után, hanem inkább megvárják, amíg az állami felszámoló elküldi a felszólítást. Ez utalhat arra is, hogy időt akarnak nyerni a kapcsolat felvételére és a közbenső mérleg átadására, ami a törvény szabályaival ellentétes viselkedés, mert a végzés kézhezvételétől számítva „A felmentett felszámoló haladéktalanul, átadás-átvételi jegyzőkönyvben dokumentáltan átadja az új kirendelt felszámolónak az adós iratanyagát”¹³

Amennyiben a kapcsolatfelvételre nem válaszol a felmentett felszámoló, abban az esetben a törvényszékhez kell fordulni és kérni, hogy kötelezze a közbenső mérleg elkészítésére és iratanyag átadására a piaci felszámoló szervezetet.

¹³ 1991. évi XLIX. törvény a csődeljárásról és a felszámolási eljárásról 27/A.§ (11)

2.6. Iratanyag és vagyon átadása, rendszerezése

Az iratanyag, a vagyon, a dokumentációk és nyilvántartások megfelelő átadása elengedhetetlen az eljárás folytatásához és az ügyek hatékony kezeléséhez. Fontos, hogy az átadás-átvételi folyamat zökkenőmentesen történjen annak érdekében, hogy mindent határidőn belül lehessen elvégezni, beadni, a peres eljárásokat tovább vinni vagy egy adóhatósági ellenőrzést lefolytani úgy, hogy ne szenvedjenek olyan késedelmet, ami már nem visszafordítható.

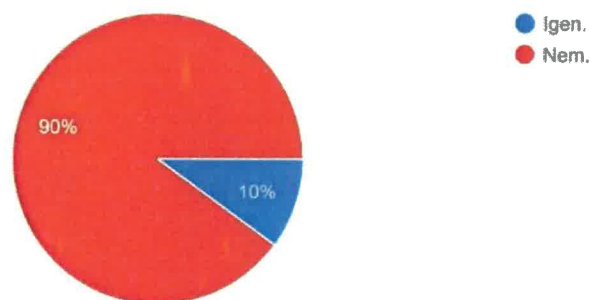
Az iratanyag átadás több területre is kiterjed, mint közbenső mérleg, vagyon, iratok, bevételek, szerződések, melyek nem minden esetben kerülnek maradéktalanul az állami felszámolóhoz.

A 3. ábra bemutatja, hogy a felszámolóbiztosok mennyire értékelik az iratanyag és vagyon átadását zökkenőmentesnek a felszámolóbiztosok.

3. ábra: Kérdőív – 2. kérdés (Forrás: Saját szerkesztés Kérdőív alapján, 2024)

2. A felmentett felszámoló és az állami felszámoló között az iratok és a vagyon átadása zökkenőmentesen zajlott-e?

10 válasz

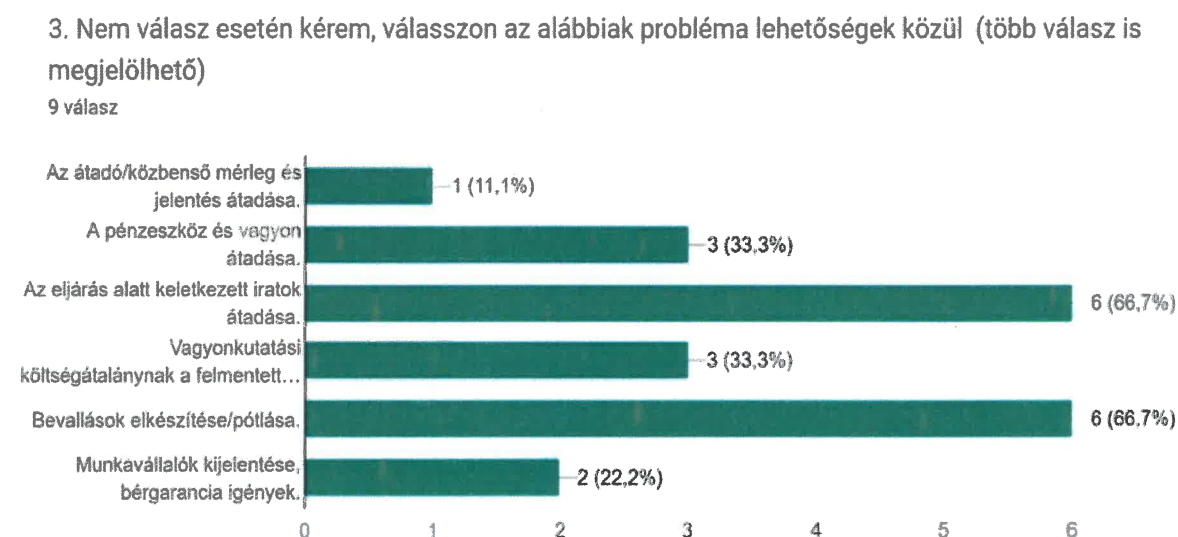
A zökkenőmentes átadás tekintetében 90% -ban nem válasz érkezett, aminek az okait vizsgálva, talán a legnagyobb baj, hogy a munkával és ügykezeléssel leterhelt felszámoló szervezeteknek nincs idejük a törvényben előírt feltételekkel elkészíteni a mérleget és átadó jelentést, emellett költséghatékony megoldásként is az egyszerűsítésre való törekvés a cél.

Az iratátadás tekintetében szükséges megjegyezni, hogy a felszámolási eljárásoknál előfordul olyan helyzet, hogy már az adós társaság ügyvezetője sem adja át a felszámolási eljárást

megelőző korábbi évek iratait, bizonylatait, beszámolóit, így a felmentett felszámolóknak, aki a törvényi kötelezettségeinek szeretne eleget tenni, ezen eredeti iratok pótlására nincs lehetősége. A hatósági vagy bírósági felületről, melyhez hozzáférést kap a kijelölt felszámoló, csak másolati anyagokat tud megszerezni, de az egyéb iratok tekintetében nincs lehetősége pótolni.

A 4. ábra azt szemlélteti, hogy a feladatátadás, iratátadás során, mely területeken van a legnagyobb nehézség, mi okozott gondot a szervezeteknek.

4. ábra: Kérdőív – 3. kérdés (Forrás: Saját szerkesztés Kérdőív alapján, 2024)

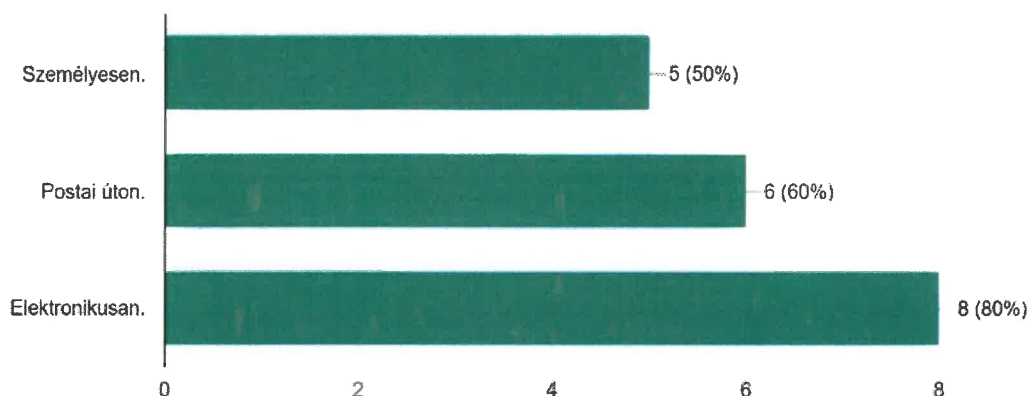
Ebből a diagrammból az olvasható ki, hogy a legkevesebb nehézséget a közbenső mérleg és jelentés elkészítése okozza a felmentett felszámolóknak, ezzel kapcsolatban jó az együttműködés a szervezetek között, viszont a legtöbb gondot az iratok átadása és a bevételek elkészítése okozza a piaci felszámolóknak, majd a pénzeszközök és vagyon átadásánál akadnak hiányosságok, valamint a vagyonkutatási költségátalány elszámolásánál.

Az iratátadási kötelezettség és kapcsolatfelvétel teljesítése nem minden esetben történik személyesen. Ezzel kapcsolatban a következő ábra a kérdőívben feltett kérdésre az elektronikus, postai vagy személyes úton történő átadás értékelését mutatja be.

5. ábra: Kérdőív – 5. kérdés (Forrás: Saját szerkesztés Kérdőív alapján, 2024)

5. Milyen módon tett eleget a felmentett felszámoló az iratátadási kötelezettségének?

10 válasz

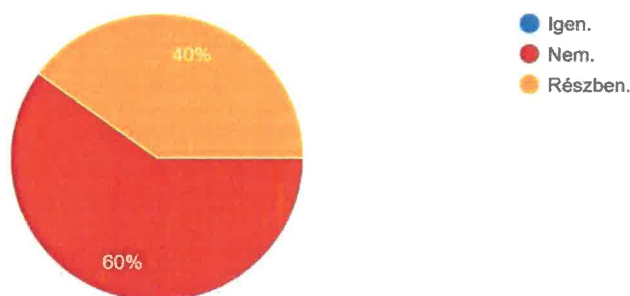
Az ábrából is látható, hogy a legtöbb esetben az elektronikus átadás mellett döntenek a felszámoló szervezetek. Az elektronikus átadásnak előnye a kényelmes és gyors információcsere, de van egy nagy hátránya is: az iratok, bizonylatok nem minden esetben kerülnek kategorizálásra, nincsenek csoportokba rendezve és a pdf fájlok nem kerülnek átnevezésre.

A következő ábra a témacsoportonkénti rendezettséget mutatja az elektronikusan átadott anyagokkal és iratokkal kapcsolatban.

6. ábra: Kérdőív – 6. kérdés (Forrás: Saját szerkesztés Kérdőív alapján, 2024)

6. Az elektronikusan küldött anyagok témacsoportonként rendezettek voltak?

10 válasz

Az iratok rendezettségével kapcsolatosan kapott válaszok egyértelműen azt fejezik ki, hogy ebben a témacsoportban sok nehézséggel néz szembe az állami felszámoló. Az átnevezés nélküli pdf formátumban lementett és elküldött anyagokat teljes egészében át kell nézni, tételenként meg kell nyitni és át is kell nevezni ahhoz, hogy meg tudja állapítani esteleg van-e hiányosság az átadott anyagban. Ez egy fontos lépés, mert ha a hiányosságok feltárása később derül ki, a korábbi felszámoló nehezebben ad tájékoztatást és ismeretet az ügygel kapcsolatban, a bizonylat átadásra valószínűleg esély sem lesz.

Az adatokat főbb csoportokba rendezve kellene átadni, mint törvényszék, perek, ügyvezető, NAV, hatóságok, könyvelés, hitelezők, vagyon, munkaügy, ami alapvető követelmény egy átadás-átvétel esetében.

2.7. Közbenső mérleg és jelentés átadás

2.7.1. Közbenső mérleg

A piaci felszámoló a felmentésének napjától 30 napon belül köteles a felszámolási nyitómérleg vagy az utolsó közbenső felszámolási mérleg fordulónapjától a felmentése napjáig, mint mérlegfordulónapig tartó időszakról közbenső felszámolási mérleget készíteni és a kijelölt felszámolónak észrevételezésre meg kell küldeni.¹⁴

A közbenső mérleggel kapcsolatban 2023. július 1. napjával lépett hatályba a 2022.évi LXVIII. törvény, melynek 1.§ (3) bekezdésében a Cstv. 27/A.§ kiegészül azzal, hogy a felmentett felszámoló **közbenső mérleget készít.**¹⁵

Korábban a törvény csak egy átadó jelentési kötelezettséget - átadás-átvételi jegyzőkönyvet – írt elő a piaci felszámoló részére, melyben dokumentáltan átadja az adós iratanyagát, az adós vagyonát és annak analitikus nyilvántartásait.

¹⁴ 1991. évi XLIX. törvény a csődeljárásról és a felszámolási eljárásról 27/A.§. (11b)

¹⁵ 2022. évi LXVIII. törvény az egyes gazdasági tárgyú törvények, valamint egyes vagyongazdálkodást és postaügyet érintő törvények módosításáról

Továbbá össze kellett állítani egy olyan jelentést, mely az adós fennálló szerződéseinek és az adós folyamatban lévő ügyeinek tételes bemutatását tartalmazta és nyilatkozott arról, hogy az új kirendelt felszámoló részére átadott bizonylatok, iratok és dokumentumok, az adós vagyoni helyzetéről, tevékenységéről megbízható és valós képet adnak.

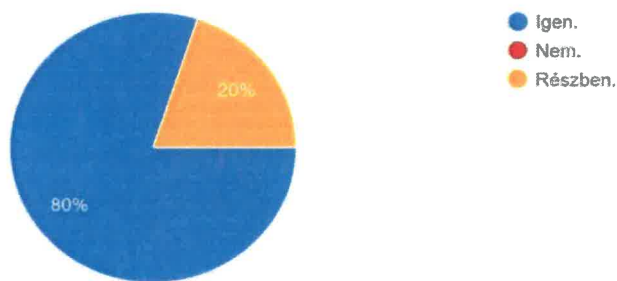
A fent említett módosítás segítette az állami felszámoló munkáját, mert az átvett eljárásokban és a 2022. január 1. napjától hatályos büntügyi vagyont érintő felszámolási eljárásokban is korábban az átadó jelentést nem kellett megküldeni a hitelezőknek, hatóságoknak és önkormányzatoknak észrevételezésre, ezzel ellentétben az új kiegészített jogszabály, mint közbenső mérleg, már jogkövetkezményekkel is jár. Így a felmentett felszámoló jelentését, közbenső mérlegét, felmerült költségeit már az átadás előtt észrevételezik a hitelezők és kifogással élhetnek az intézkedéseivel, vagyonelszámolásával szemben.

A közbenső mérleg átadására vonatkozó kérdésre érkező válaszok összegzését a következő ábra mutatja.

7. ábra: Kérdőív – 4. kérdés (Forrás: Saját szerkesztés Kérdőív alapján, 2024)

4. A felmentett felszámoló az átadó/közbenső mérleget és jelentést megküldte az állami felszámolónak?

10 válasz

Megállapítható, hogy a közbenső mérleg átadása a jogszabályban előírt módon, fegyelmezettebben történik, a piaci felszámolót a törvényi előírások betartása készteti arra, hogy határidőben elkészítsék és megküldjék, mert ellenkező esetben pénzbírság terhével kell számolnia.

2.7.2. Hitelező igények

A hitelezői igényekkel kapcsolatban kevesebb a felmerülő gond. A hitelezőkkel való kapcsolattartást elősegíti, hogy a közbenső mérleg és jelentés részét képezi a hitelezői igényeket tartalmazó táblázat, melynek segítségével fel lehet venni a kapcsolatot a hitelezőkkel és lehet a hiányosságokat pótolni, esetleges levelezéseket, papír alapú iratokat beszerezni. Általánosságban a hitelezők felveszik a kapcsolatot az új felszámoló szervezettel, mivel a felmentett felszámoló közbenső mérlege és jelentése részükre is megküldésre kerül, amiből értesülnek a felszámoló változásáról és a követelésük megtérülése érdekében felveszik a kapcsolatot az állami felszámolóval.

2.8. Vagyon és vagyonkutatási költségátalány átadása

2.8.1. Bankszámlák

A pénzeszközök átadása területén is vannak gondok, amit legtöbbször a bankszámlák feletti rendelkezési jog átvétele okoz. Az átkerült ügyben a közzététel napja után tud a felszámolóbiztos közjegyző előtt aláírási címpéldányt csináltatni, majd ezt követően tudja felkeresni adós társaság bankfiókját, ahol átveszi a bankszámla feletti rendelkezési jogot. A piaci felszámoló a felmentését tartalmazó végzés kézhezvételét követően ugyan nem tehet semmit, nem intézkedhet, de amíg az új felszámoló nem veszi át a rendelkezési jogot, az adók és munkabérek utalásának tekintetében ez fennakadást okoz.

2.8.2. Vagyonkutatási költségátalány

A többször módosított Cstv. 2021. július 1. napjával a hitelezői követelések nyilvántartásba vételéért fizetendő nyilvántartásba vételi díjon felül a költségátalány megfizetését írja elő a hitelezők részére. A hitelezők a felszámolást elrendelő végzés közzétételétől számított 40 napos határidőben fizetik meg költségátalányt a felszámolónak.

A költségátalány összege a hitelezői követelés tőkeösszegének 0,5%-a, de legalább 5000 forint és legfeljebb 40 000 forint.¹⁶ A költségátalány megfizetésére a Törvényszék a felszámolást

¹⁶ 1991. évi XLIX. törvény a csődeljárásról és a felszámolási eljárásról 46. § (7a-7c) bek.

elrendelő végzésben hívja fel a hitelezőket, akik a bírósági ügyszámra hivatkozással a felszámoló bankszámlájára fizethetik meg az összeget és igazolják a felszámoló részére a költségátalány megfizetését.¹⁷

A felszámoló a költségátalány összegét a vagyonkutatási és vagyonvisszaszerzési tevékenységével összefüggő költségek kiegyenlítésére használhatja fel. A költségátalány felhasználását a 263/2022. (VII.27.) Kormányrendelet a csődeljárásról és a felszámolási eljárásról szóló 1991. évi XLIX. törvény szabályainak a veszélyhelyzet ideje alatt történő eltérő alkalmazásáról szóló rendelet kimondja, hogy a közbenső mérleghez, vagy a zárómérleghez készített jelentés költségkimutatásában a költségátalány összegét tételes elszámolás nélkül egy összegben kell megadni. A módosítás előtt a felszámoló iratokkal, számlákkal alátámasztva igazolta a közbenső mérleghez csatolt szöveges jelentésében, illetve zárójelentésében a költségátalány felhasználását.

Sok hitelezői igényrel rendelkező eljárásban a vagyonkutatási költségátalány elég magas összegű, melyből az állami felszámoló is szeretné a költségeit fedezni. Amennyiben ehhez nem jut hozzá, abban az esetben az adós társaság pénzéből gazdálkodik, ami a hitelezői igény kielégítésének az összegét csökkenti, rosszabb esetben, ha nincs pénzeszköze az adós társaságnak, akkor a saját vagyonából előlegezi meg a költségeit.

Régebben számos esetben évekig a piaci felszámolónál volt az eljárás minden vagyon nélkül, a büntető ügyekben a zár alatt lévő pénzekhez nem lehetett hozzájutni, a vagyont nem értékesíthette, így a törvényben meghatározott felszámolói díj elég csekély összege nem volt elegendő a felszámolás alatti nagyobb költségek fedezetére, ezért került felhasználásra a vagyonkutatási költségátalány a törvényi kereteken belül.

Amennyiben a felmentett felszámoló teljes mértékben felhasználja a vagyonkutatási költségátalány összegét, melyet nem tart valószínűnek az állami felszámoló, abban az esetben, hogy igazolja számlákkal a felhasznált összeget.¹⁸ A fel nem használt vagy jogtalanul felhasznált összeget a hitelezők kielégítésére kell fordítani.

¹⁷ <https://www.jogado.hu/koltsegatalany-a-felszamolasi-eljarasban>

¹⁸ 1991. évi XLIX. törvény a csődeljárásról és a felszámolási eljárásról 46.§ (7b)

2.9. Az eljárás alatti bevallások és munkaügyi anyagok kezelése

A másik kérdéses terület az átadás során a felszámolás alatti bevallások beadása. Az adóbevallási kötelezettsége adós társaságnak nem szűnik meg az eljárás kezdetével, hiszen mint „adóalany” megmarad. Természetesen a 1996. évi LXXXI. törvény a társasági adóról és az osztalékadóról¹⁹ szóló törvény hatálya alá már nem tartozik, de mint ÁFA alany és (munkavállalók esetén) a munkáltatói jogkört gyakorló társaság még köteles a bevallási kötelezettségeinek eleget tenni. Ha az eljárásban bérgarancia alapból lehívott támogatást vesznek igénybe, a ki nem fizetett munkabérek vonatkozásában, ahhoz is szükséges a bevallások pontos beadása.

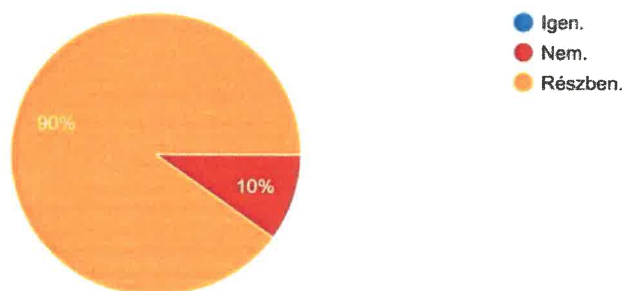
Ehhez kapcsolódóan fontos kitérni arra a tényre is, hogy az adó megállapításához való jog elévülésének időtartama eltér a számviteli bizonylatok megőrzésének időtartamától. Az iratokat az adózónak a nyilvántartás módjától függetlenül az adó megállapításához való jog elévüléséig, halasztott adó esetén a halasztott adó esedékessége naptári évének utolsó napjától számított 5 évig kell megőrizni, akkor is, ha a cég megszűnik.²⁰

Az adóhatósággal kapcsolatos bevallási kötelezettség tárgyában a 8. és 9. ábrák szemléltetik, hogy a felmentett piaci felszámoló milyen mértékben tett eleget a kötelezettségeinek.

8. ábra: Kérdőív – 7. kérdés (Forrás: Saját szerkesztés Kérdőív alapján, 2024)

7. A bevallási kötelezettségének eleget tett a felmentett felszámoló azon időszakra vonatkozóan, amíg az eljárást folytatta?

10 válasz

¹⁹ 1996. évi LXXXI. törvény a társasági adóról és az osztalékadóról

²⁰ <https://konyveloiklub.hu/index.php?page=cikk&id=3761>

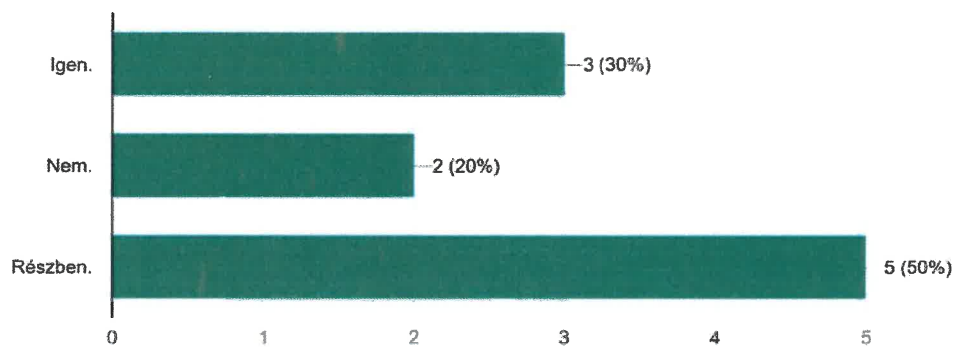
A bevéallásokkal kapcsolatban a felmentett felszámoló csak részben tesz eleget a kötelezettségeinek, ami az eljárás folyamatosságában okoz akadályt.

A következő ábrán az látható, hogy a bevéallási kötelezettségére felszólított piaci felszámoló milyen mértékben működött együtt az állami felszámolóval.

9. ábra: Kérdőív – 8. kérdés (Forrás: Saját szerkesztés Kérdőív alapján, 2024)

8. Amennyiben nem tett eleget a bevéallási kötelezettségének, az állami felszámoló felszólítása után rendezte az elmaradásait?

10 válasz

Az ábrán látható, hogy a felszólítás ellenére sem mindig működik együtt a piaci felszámoló az állami felszámolóval. Ez az eljárás zárásakor okozhatja a legtöbb gondot, de a folyamatos ügymenethez is pótolhatatlan a bevéallások beadása.

Amennyiben a bevéallások nem kerülnek beküldésre és hiányos a könyvelés, az abban az esetben nagyobb gondot okoz, ha tovább működik az adós társaság. Ebben az esetben az állami felszámoló köteles gondoskodni a bevéallások pótlásáról és a könyvelésről, ami nem csak plusz munkával, hanem többlet költséggel is jár.

A kérdőív kitért a munkaügyi anyagok és munkavállalókkal kapcsolatos tájékoztatás kérdésére, melynek jelentősége abban áll, hogy a munkaügyi iratokat hosszú évekig kell őrizni, de már nem 50 évig, hanem a nyugdíjkorhatár betöltését követő öt évig köteles megőrizni a munkáltató a biztosítottak munkaügyi iratanyagait.²¹

²¹ 1997. évi LXXXI. törvény a társadalombiztosítási nyugellátásról

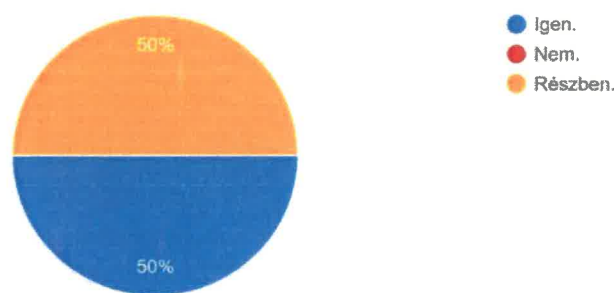
A munkajogi igény három év alatt évül el, ezért a bérrel kapcsolatban bérjegyzéket, munkaszerződést és bérkartonokat a munkavállalókra vonatkozóan addig kell őrizni.

A 10. ábra felszámolóváltáskor a munkavállalókhoz kapcsolódó tájékoztatás mértékét mutatja.

10. ábra: Kérdőív – 9. kérdés (Forrás: Saját szerkesztés Kérdőív alapján, 2024)

9. Adós társaság kilépett és még állományban lévő munkavállalóiról teljeskörű tájékoztatást adott a felmentett felszámoló (bérgarancia)?

10 válasz

A munkaügyi anyagok tekintetében az alaposág jobban látható, ahogy a fentebb említett közbenső mérleg és jelentés esetében is megmutatkozik, bár előfordul, hogy csak részben kerül átadásra a munkaügyi iratanyag.

Ennek az ábrának 100%-os, de legalább 90%-os mértéket kellene mutatni, mert ebben az esetben a munkavállalók érdeke nagymértékben sérül. A felszámolási eljárás legkiszolgáltatottabb szereplői a munkavállalók, mert független szereplői a munkahelyük elvesztésének. A felszámolóbiztostól a törvényben előírt módon megkapják a munkabérüket vagy adósi pénzből vagy bérgarancia alapból és a legjobb esetben a rendelkezésre álló iratokból a kilépő papírok is előállításra kerülnek, ami elengedhetetlen az elhelyezkedéshez.

A munkavállalók kevés százaléka teszi meg, hogy a munkaügyi papírokat a következő 20 vagy akár 30 évre megőrzi, mert ez a munkáltató jogkörébe és kötelezettségei közé tartozik.

Amennyiben az iratok átadása nem történik meg a megfelelő módon a felmentett felszámoló részéről, abban az esetben az adatszolgáltatási kötelezettségének nem tud eleget tenni az állami

felszámoló és a dolgozó újabb munkahelyen való elhelyezkedésénél, a nyugdíjazásánál vagy a táppénzigénylésnél szembesül a hiányossággal.

2.10. A felszámolói díj megoszlása

A bünygyi vagyont érintő eljárások jelentős részében a felszámoló díja a minimumdíjban kerül megállapításra, azonban adósi pénzeszköz hiányában erre a felmentett felszámoló díjának kiegyenlítését követően alig marad fedezet.

A felszámoló minimum díja 2023. december 31. napjáig kezdeményezett felszámolási eljárásokban 300 000 forint + Áfa összegű, ami a 2024. január 1. után kezdeményezett eljárásokban már 500 000 forint + Áfa összeg.

Az egyszerűsített eljárásokban, ahol vagyon és/vagy iratanyag hiány miatt kerül sor az eljárás lezárására, a törvényszék a 2023. december 31. napjáig indult eljárásoknál a felszámoló minimum díját 150 000 forint + Áfa összegre egészíti ki, a 2024. január 1. után indult eljárásokban már 350 000 forint + Áfa összegig kap kiegészítést.²²

A dolgozatban vizsgált időszak, főleg a 2022. és 2023. években a bünygyi vagyont érintő eljárások számának növekedésén keresztül mutatja be az átadás-átvételt és annak hatásait, így a fent említett összegek közül mindkettő esetben az alacsonyabb díj érintette a piaci- és állami felszámolót is, melyből a felmentett felszámoló 100 000 forint + Áfa összeget legtöbb esetben meg is kapott.

„A bíróság végzésében rendelkezni kell a korábbi felszámoló számlával igazolt költségei megtérítéséről és addig elvégzett tevékenységéért járó arányos díjazásáról, amely legfeljebb 100 000 Ft lehet, de különösen bonyolult ügyben magasabb díjazás is megállapítható. A végzés, fellebbezésre tekintet nélkül végrehajtható, és csak a díjmegállapító rendelkezése ellen lehet fellebbezéssel élni.”²³

Több esetben a felmentett felszámoló szinte csak egy hónapig végzi a tevékenységet és addig csak az adós társaság ügyvezetőjével egyeztet, vagy a felszólító levél kiküldéséig jut el, de a kapcsolat felvételre már nincs lehetősége.

²² 1991. évi XLIX. törvény a csődeljárásról és a felszámolási eljárásról 59.§ (1) (5) bek.

²³ 1991. évi XLIX. törvény a csődeljárásról és a felszámolási eljárásról 66.§ (3) bek.

A felmentése után az állami felszámoló viszi végig az egész eljárást, mely esetekben aránytalan a felmentett felszámoló 100 000 forint + ÁFA díjának elrendelése.

A Cstv. 83.§ (1) bekezdés szerint „A 66. § (3) bekezdését azzal az eltéréssel kell alkalmazni, hogy a felmentett felszámoló díjazását a bíróság az addig elvégzett tevékenységével, munkaterhével arányosan határozza meg, az állami felszámoló díját pedig ezzel arányosan csökkenti.”

Miután az átadás-átvétel és közbenső mérleg megküldésre kerül a törvényszéknek, az végzésében megállapítja a felmentett felszámoló díját és intézkedik a kifizetésről. Ezután az adós társaságnak kevés vagyona vagy pénzeszköze marad, amiből gazdálkodhat a felszámolóbiztos, viszont az eljárás folytatásának és befejezésének költségei már őt terhelik.

Azokban az esetekben, ahol a piaci felszámoló a közbenső mérleg és átadó jelentésben megállapítja a felszámolói díját - ami legtöbb esetben a 100 000 forint + Áfa összeg – viszont törvényszéki végzés nélkül visszatartja adós pénzeszközéből az összeget, abban az esetben az állami felszámoló észrevételt tesz a közbenső mérlegre és a törvényszéket kéri, hogy rendelkezzen a felmentett felszámoló díjának megállapításáról és kifizetéséről. Amíg a pénz visszautalása nem történik meg, az nehezíti az állami felszámoló tevékenységét, főleg ha kevés adós társaság vagyona.

Előfordulhat, hogy a felszámolói díjalap számításakor a felmentett felszámoló beleszámítja az olyan típusú bevételt, ami a követelés behajtásából származó beszámítás, mely nem minősül felszámolói díjalapba számító bevételnek, ilyenkor minden esetben észrevételt kell tennie az állami felszámolónak.

2.11. Felmentett felszámoló szerződéskötésének és költségeinek vitatása

A felmentett felszámolónak közbenső mérleget kell készíteni, amelyet a hitelezőkön kívül az állami felszámolónak is meg kell küldeni, aki arra észrevételt tehet. Az új felszámoló az észrevételben vitathatja a felmentett felszámoló által elszámolt költségek, megkötött szerződések jogszerűségét, illetve indokoltságát.

Ez egy nehezen megoldható helyzet, mert ha már a költséget kifizette vagy egy olyan szerződést kötött a felmentett felszámoló, amit csak jogkövetkezményekkel lehet felbontani, minden esetben az adós vagyona csökken, mely a hitelezői igények megtérülését is csökkenti.

2.11.1. Szerződések

A Cstv. 47.§ (1) bekezdés alapján a felszámoló azonnali hatállyal felmondhatja az adós által kötött szerződéseket vagy elállhat azoktól, de a korábbi felszámoló által a felszámolási eljárás alatt kötött szerződésektől nem.²⁴

A törvény úgy rendelkezik, hogy a felszámoló gyakorolja a munkáltatói jogokat és teljesíti a kötelezettségeket, ezért munkaviszonyt köthet munkavállalókkal, annak érdekében, hogy a felszámolás alatti gazdasági tevékenység folytatása és befejezése rendben történjen. A felszámolóknak kötelessége a vagyon megőrzése, így lehetősége van egyéb szolgáltatási szerződések megkötésére is, ami bizonyos esetekben nehezíti az állami felszámoló munkáját.

Ilyen eset lehet, ha a piaci felszámoló az ingatlan állagmegóvása és védelme érdekében egy őrző- védő céggel megköt egy magas havi díjban megállapított összegű szerződést. Időbe telik az állami felszámolónak amíg a szerződésekhez hozzájut, átnézi és beszerez jobb ajánlatokat és felmondja a szerződést, de közben a szerződés felmondási ideje alatt is fizet a társaságnak, ami a hitelezők kiegyenlítésére fordítható összeget csökkenti.

2.11.2. Költségek

Előfordul olyan eljárás, ahol a vagyon visszaszerzése miatt olyan költségek merülnek fel, ami szükséges, de az állami felszámoló vitatja. Egy adott helyzetben a piaci felszámoló dönt az érvényes ismeretek és tudása alapján, ami nem feltétlenül a legjobb, de a megoldást keresve meghoz egy döntést a cél érdekében.

Amennyiben az adott szolgáltatás igénybevétele aránytalanul sok, abban az esetben az állami felszámoló megkifogásolhatja, de a szerződésekre visszatekintve kevés lehetőség adódik a pénz visszaszerzésére. Ez olyan eljárásokban fordulhat elő, ahol van vagyon, mert a vagyontalan adós társaságoknál erre nincs fedezet.

²⁴ 1991. évi XLIX. törvény a csődeljárásról és a felszámolási eljárásról 47.§ (1) bek.

2.12. Németországi felszámolás és iratkezelés

A nyugati gazdasági kultúrában a tulajdonosok figyelnek arra, hogy egy cég bezárását rendezett és tisztességes módon fejezzék be, ami annak köszönhető, hogy már a cég vezetéséhez és emberek irányításához nagyobb fegyelmezettséggel és kötelességtudattal állnak hozzá.

Ha egy németországi vállalkozás pénzügyi nehézségekkel küzd, fontolóra veheti a felszámolást. A felszámolás egy vállalkozás bezárásának és a vagyon hitelezők és részvényesek között történő felosztásának folyamata, ennek magyar megfelelője a végelszámolás. Amennyiben a vagyon nem elegendő a kötelezettségek kiegyenlítésére, abban az esetben fizetéseképtelenségi eljárásnak nevezik a folyamatot, aminek a magyar megfelelője a felszámolás.

A vállalkozót cége felszámolására elsősorban az motiválja, hogy a fizetéseképtelenséget szeretné elkerülni, ami egyrészt üzleti kudarccal is jár, de jogi okok is lehetnek a felmondás okai között.

A németországi cégek bezárásának okai:

- piaci változás: ha egy vállalat nem tud alkalmazkodni a piaci vagy gazdasági változáshoz,
- rossz gazdálkodás: rossz vezetői hozzáállás és vezetés, az utódlási tervezés hiánya és a sikertelen értékesítési tárgyalások, ami tartós gazdasági problémákhoz vezet,
- belső konfliktusok: amelyek nem feloldhatók,
- fizetéseképtelenség: ha egy cég nem tudja fizetni tartozását fizetéseképtelenné nyilvánítható és felszámolható.

A Fizetéseképtelenségi Kódex - insolvenzordnung - (InsO) szabályozza a fizetéseképtelenségi eljárást Németországban, egy speciális kényszerérvényesítési eljárást, amely a fizetéseképtelen adós hitelezőinek együttes és egyenlő kielégítésére szolgál.

A fizetéseképtelenségi szabályozásnak két célja van:

Egyrészt az adós hitelezői egyenlő mértékben legyenek kielégítve, másrészt a tisztességes adósnak lehetőséget adjon arra, hogy megszabaduljon kötelezettségeitől.²⁵

²⁵ [https://de-m-wikipedia-org.translate.google/wiki/Insolvenzordnung_\(Deutschland\)](https://de-m-wikipedia-org.translate.google/wiki/Insolvenzordnung_(Deutschland))

A felszámolás különböző szakaszait az alábbiak szerint különböztetjük meg:

1. **Fizetéseképtelenségi nyilatkozat:** A felszámolás első lépése a fizetéseképtelenség kihirdetése, ezt a nyilatkozatot megteheti maga a társaság vagy egy hitelező. Ha a társaság nem tudja fizetni a tartozásait, fizetéseképtelenségét be kell jelenteni, de egy hitelező is megteheti, abban a formában, hogy fizetéseképtelenné nyilvánítási kérelmet nyújt be.
2. **Átvevő kijelölése:** A fizetéseképtelenség kinyilvánítását követően a felszámolási eljárás irányítására felszámolót jelölnek ki, lehet egy erre szakosodott ügyvéd, de lehet az ügyvezető is, aki felelős a társaság vagyonának kezeléséért és azok értékesítéséért, a hitelezők követeléseinek törlesztésére.
3. **A felszámoló feladata:** A felszámolók feladatait a Gesetz betreffend die Gesellschaften mit beschränkter Haftung, A korlátozott felelősségű társaságokról szóló törvény (továbbiakban: GmbHG) szabályozza.²⁶ A 70. § szerint a felszámolók kötelesek a napi ügymenetet lezárni, teljesíteni a megszűnt társaság kötelezettségeit, behajtani a követeléseit és a társaság vagyonát pénzzé alakítani. Képviselik a társaságot a bíróságon és a bíróságon kívül.
4. **A vállalkozási eszközök értékelése, értékesítése:** A fizetéseképtelenségi felszámolónak fel kell mérnie a vagyonát az érték meghatározásához, melyek lehetnek ingatlanok, eszközök, követelések. Továbbá szükséges a cég tartozásait, kötelezettségeit is megvizsgálni. Miután a vállalkozás eszközeit felértékelték, a fizetéseképtelenségi szakértőnek el kell adnia, hogy a hitelezőket ki tudja fizetni. Az értékesítés árverésen történik, a bevételt a törvényben meghatározott sorrendben a hitelezők igényeinek törlesztésére fordítják.
5. **Felszámolás lezárása:** Az összes vagyon értékesítése és a hitelezői követelések visszafizetése után a szakértőnek le kell zárnia a felszámolást, ezt követően a cég megszűnik és törlésre kerül a cégjegyzékből.²⁷

²⁶ Gesetz betreffend die Gesellschaften mit beschränkter Haftung (GmbHG) törvény

²⁷ <https://hu.fidulink.com/németországi-cég-felszámolása-németországi-cégbezárási-eljárások>

6. **Iratmegőrzési időszak:** A társaság könyveit és iratait a felszámolás befejezése után tíz évig megőrzésre át kell adni valamelyik részvényesnek vagy harmadik személynek, GmbHG 74. § (2) bekezdés.²⁸

Az **iratok megőrzése vagy átadása** nem jelent gondot ezen eljárásokban, mert saját maguk ellen indítják az eljárást és a tulajdonosi kör választja meg a felszámolót, aki maga az ügyvezető személye is lehet. Ebből következik, hogy a könyvelési anyagok és bevételek szabályosan vannak kezelve, nem áll érdekében a tulajdonosnak másképp eljárni, a társaság törekszik arra, hogy mindent rendezzen a hitelezőkkel kapcsolatban, ebből kifolyólag a hatóságokkal szemben sem marad adósság.

Ha a bevétel nem elegendő az összes hitelező kielégítésére, a részvényesnek és ügyvezetőnek vagy saját likviditásából kell forrást szereznie, vagy fizetési képtelenségi eljárást kell elfogadnia, amely személyes felelősségi kockázattal járhat, de minden esetben a tulajdonosok teljes mértékben felelősségteljesen részt vesznek az eljárásban.

Ennek egyik, de talán a legnagyobb oka az is, hogy a tag a magánvagyonával személyesen felel, ha a fizetési képtelenség késedelme miatt nem nyújt be időben fizetési képtelenséget és ki van téve a megtámadás személyes kockázatának.²⁹

Az InsO 15a. § (1) bekezdés, a Jogi személyek és jogképes társaságok jelentkezési kötelezettsége kimondja, *„Ha egy jogi személy fizetési képtelenné válik vagy túl eladósodik, a képviselő-testület tagjainak, illetve a felszámolóknak indokolatlan késedelem nélkül meg kell nyitni a kérelmet. A kérelmet legkésőbb a fizetési képtelenség kezdetét követő három héten, a túlzott eladósodottság kezdetét követő hat héten belül kell benyújtani.”*³⁰

Németországban a tulajdonosi kör nem jut el oda, hogy tartozásokat halmozzon fel, ott a legtöbb esetben, amikor már nincs profit termelés, azonnal elindítják, kezdeményezik maguk ellen a felszámolási eljárást. Törekednek arra, ahogy a fizetési képtelenségi kódex (InsO) is kimondja, hogy minden hitelezőt kifizessenek tisztességesen, az adós megszabaduljon a kötelezettségeitől

²⁸ GmbHG A korlátozott felelősségű társaságokról szóló törvény (Németország) 74. § (2)

²⁹ InsO 15a. § (4) bek.

³⁰ https://www.gesetze-im-internet.de/insol_15a.html

és „egy jó magatartási szakasz után (az eljárás megindításától számított legfeljebb 6 év) adósságoktól mentes életet éljen.”³¹

Magyarországon nem tisztességes céllal indulnak az eljárások, a tartozás kikerülése és az időnyerés a fontos. Ebből adódóan nincs lehetőség az összehasonlításra egy német társaság felszámolását vagy fizetéseképtelenségi eljárását tekintve, mert a magyar vállalkozói szféra sok esetben nem így gondolkodik.

Az eljárások többségében az látszik, hogy nagyon sok tartozás halmozódik fel, mire elkezdődik a felszámolási eljárás, ami annak a következménye, hogy a társaságot vezető személyeknek sem a szellemi, sem a technikai tudása nincs meg egy cég vezetéséhez, a tulajdonosok későn észlelik a felmerülő bajt, ami akkor már visszafordíthatatlan folyamat. A kialakult helyzetért a tulajdonosi kör is felelős és a jogszabályokban nincs előírva, hogy mik az alapvető elvárások egy gazdasági társaságot vezető személynek - milyen végzettségének és tudásának kell lennie -, hogy ezt a tisztséget betöltse.

³¹ [https://de-m-wikipedia-org.translate.google/wiki/Insolvenzordnung_\(Deutschland\)](https://de-m-wikipedia-org.translate.google/wiki/Insolvenzordnung_(Deutschland))

3. ALKALMAZOTT MÓDSZEREK

3.1. Kérdőív készítése az állami felszámolóbiztosoknak

Az alkalmazott módszerek között a legnagyobb szerepet egy anonim kérdőív töltötte be, melyet az állami felszámoló szervezet felszámolóbiztosai töltöttek ki, a válaszok minden megkérdezett személytől visszaküldésre kerültek, mely elegendő ahhoz, hogy következtetéseket lehessen levonni a tapasztalataik alapján

A kérdőívben feltett kérdések pontosan azokat a területeket feszegették, melyek előfordulnak az eljárások átvétele során.

A kérdőív kérdései a következők voltak:

- A felmentett felszámoló felvette a kapcsolatot az állami felszámolóval a felmentését tartalmazó bírósági végzés kézhezvételét követően vagy fel kellett szólítani az iratok és a vagyon átadásra?
- A felmentett felszámoló és az állami felszámoló között az iratok és a vagyon átadása
- Nem válasz esetén kérem, válasszon az alábbiak probléma lehetőségek közül
- A felmentett felszámoló az átadó/közbenső mérleget és jelentést megküldte az állami felszámolónak?
- Milyen módon tett eleget a felmentett felszámoló az iratátadási kötelezettségének?
- Az elektronikusan küldött anyagok témacsoportonként rendezettek voltak?
- A bevallási kötelezettségének eleget tett -e a felmentett felszámoló azon időszakra vonatkozóan, amíg az eljárást folytatta?
- Amennyiben nem tett eleget a bevallási kötelezettségének, az állami felszámoló felszólítása után rendezte az elmaradásait?
- Adós társaság kilépett és még állományban lévő munkavállalóiról teljeskörű tájékoztatást adott a felmentett felszámoló?
- Az eljárás átvételét követően a felmerült problémákkal kapcsolatban a felmentett felszámoló együttműködő volt-e az állami felszámolóval?
- Az iratátadást követően az eljárással kapcsolatban a felmentett felszámoló székhelyére érkező levelekről tájékoztatta az állami felszámolót?

3.2. Személyes részvétel az eljárások átvételében

Az eljárások átvételében való részvétel tapasztalatai alapján elmondható, hogy az esetek többségében a fentiekben felsorolt hibák, akadályok valamelyikével lehet találkozni. Az ebből fakadó nehézségeket az állami felszámolónak kell megoldani, amihez a felmentett felszámoló segítségére és együttműködésére is szükség van.

A piaci szervezetek részéről a személyes jelenlét minden esetben segítené az átadás-átvétel folyamatát, de nem gyakori, így ez nem segíti a kommunikációt és nem teszi zökkenőmentesebbé a kapcsolatot a felszámolóbiztosok között.

Egyeztetések történtek a másik szervezet felszámolóbiztosaival és asszisztens kollégákkal, de a telefonon történő egyeztetés során több esetben a távolságtartó, szigorú hangnem tapasztalható. Ez a már korábban említett, kialakult érdekellentétre vezethető vissza. A folyamatos levelezés és kapcsolatfelvétel sem minden esetben vezet eredményre, mert a rövid határidő betartatása nehézségekbe ütközik, ami az állami felszámoló munkáját is nehezíti.

4. EREDMÉNYEK ÉS ÉRTÉKELÉSÜK

A dolgozatban megvizsgált átadás-átvétel tekintetében megállapítható, hogy nem működik az előírt szabályoknak megfelelően - a törvény betartása nem minden esetben sikerül. A felmentett felszámoló teljes mértékben nem tudja átadni mindazon anyagokat, ismereteket, amivel rendelkezik, a jelentés és mérleg elkészítésekor előfordul, hogy iratok, bevallások nem kerülnek át az állami felszámolóhoz, ami az ügymenet szabályos folytatásához szükséges lenne.

4.1. Kapcsolatfelvétel

A felmentést tartalmazó végzés átvétele után fele-fele arányban keresik az állami felszámolót, de az idő rövidségére tekintettel inkább megvárják a felszólítást. A törvényben előírt azonnali hatállyal meghatározás kivitelezése nem valósul meg.

4.2. Közbenső mérleg

Megállapítható, hogy a közbenső mérleggel és a hozzá kapcsolódó jelentéssel 80%-os arányban eleget tesz a piaci felszámoló, melynek az oka, hogy a törvényszéknek és a hitelezőknek is meg kell küldeni, míg az iratokkal és egyéb más anyagokkal nem kell a törvényszék előtt tételesen elszámolni. Abban az esetben, ha az állami felszámoló jelzi a törvényszék felé a hiányosságot, ez esetben a törvényszék, végzésben kötelezi annak az átadására vagy elkészítésére, de ez a legvégső esetben történik meg.

Az állami felszámoló törekszik az együttműködésre, rugalmasan alkalmazkodik az egyeztetett határidőkhöz, kérésekhez a piaci felszámolókra tekintettel.

4.3. Iratanyag és vagyon átadása

Ebben a témában nagyon sok a hiány és az akadály. Kérdésként merülhet fel az, hogy a közbenső mérleg és jelentés majdnem szabályos átadásán kívül a többi területen, melyet tételesen nem sorol fel a törvény, ott miért vannak hiányosságok, az miért nem tud szabályos keretek között működni.

Erre a felvetésre több válasz is lehetséges:

- kevés az idő,
- nincsenek megfelelő szankciók, ha nem teljesít,
- nem áll érdekében az átadó szervezetnek, hogy szabályos keretek között teljesítse kötelezettségét,
- egyszerűen emberi mulasztás, felelőtlenség,
- nem megfelelő jogi szabályozás, rövid határidő.

4.4. Bevallások és munkaügy

Az adóhatósági bevételek területe a legrosszabb és hiányosabb az összes vizsgált terület között, mert a bevételek elkészítése nem tartozik a felszámoló kedvenc feladatai közé. Minden felszámoló szervezet rendelkezik megfelelő munkaügyi apparátussal, így gazdasági szakember is van, akinek ezt a feladatot el kell látni. Ezt folyamatosan kell végezni, ahogy az fentebb már említve volt, így ebben az esetben nem lehet az idő rövidségére való hivatkozással megmagyarázni a hiányosságot, azt minden esetben pótolni kell.

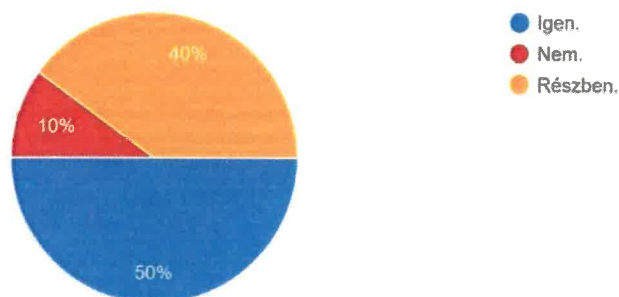
A munkaügyi anyagokat tekintve a piaci felszámoló alaposabb, minden esetben vagy a teljes anyag átkerül az állami felszámolóhoz vagy részben teljesít, de törekszik az munkaügyi iratokat átadni, mint ahogy a közbenső mérleg esetében is látszik.

A piaci felszámoló együttműködésre törekednek, melyet a következő ábra is mutat, ahol az átvett ügyekben felmerült problémákkal kapcsolatban kért az állami felszámoló segítséget.

11. ábra: Kérdőív – 10. kérdés (Forrás: Saját szerkesztés Kérdőív alapján, 2024)

10. Az eljárás átvételét követően a felmerült problémákkal kapcsolatban a felmentett felszámoló együttműködő volt-e az állami felszámolóval?

10 válasz

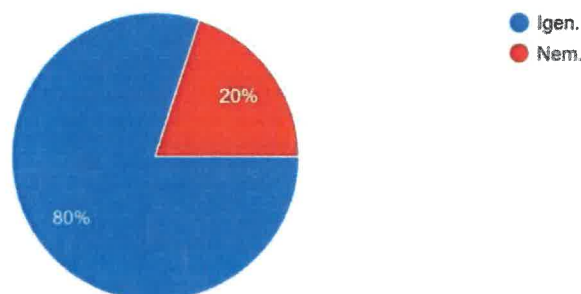
A felszámolók 90%-a írta azt, hogy megvolt az együttműködés a piaci felszámoló szervezettel, ami arra utal, hogy a hiányos átadás-átvétel ellenére, mégis a lehetőségeikhez mérten próbálják megadni a segítséget és a tájékoztatást.

A következő kérdésre adott válaszok is megerősítik ezt az állítást, ami arra volt irányítva, hogy ha már minden átkerül az állami felszámolóhoz, akkor a hivatalos iratok, melyeket még a felmentett felszámoló kap meg, azzal kapcsolatban milyen viselkedést tapasztaltak, megkapták-e az iratokat, leveleket vagy teljesen lezártak tekintette a piaci felszámoló saját részéről az eljárást.

12. ábra: Kérdőív – 11. kérdés (Forrás: Saját szerkesztés Kérdőív alapján, 2024)

11. Az iratátadást követően az eljárással kapcsolatban a felmentett felszámoló székhelyére érkező levelekről tájékoztatta az állami felszámolót?

10 válasz

Az ábrában a 80%-os eredmény elég biztató, ami azért is fontos, mert a dolgozatban vizsgált téma, mint az iratok átadása nemcsak az állami- és piaci felszámoló szervezetek között merülhet fel, hanem kettő piaci felszámoló között is.

Piaci felszámolók közötti átadás: A felsorolt területek gondjai pontosan így érintik azt is, ha kettő piaci felszámoló szervezet között történik átadás-átvétel, ezért a jogszabály változása a piaci felszámoló szervezetek munkáját is megkönnyítené és szabályozott keretek között lehetne az eljárásokat lefolytatni vagy a felmentés esetében átadni a kijelölt felszámolónak.

5. KÖVETKEZTETÉSEK ÉS JAVASLATOK

Egy felszámolási eljárás bármilyen okból kifolyólag átkerül az állami felszámoló szervezetéhez, akár a törvény erejénél fogva, akár a felszámoló felmentése miatt, az minden esetben nehézségeket okoz. Mindenképpen sérül az a bizonylati tartalom, ami az egész eljárásban addig a piaci felszámolónál volt. Ennek elkerülése érdekében célszerű lenne a pontosabb meghatározása az átadás-átvétel folyamatának és iratok részletezésének.

5.1. Határidők miatti akadályok

A piaci felszámolók több esetben a határidő rövidségére való hivatkozással nem tudják ellátni az átadás feladatait, mert a többi folyó ügyben is határidőben kell teljesíteniük a törvényszék felé. Ebben az esetben a törvényt oly módon lenne szükséges módosítani, hogy amennyiben felmentenek egy felszámolót és a törvényi előírásoknak megfelelően kötelezik az iratanyag azonnali átadására, abban az esetben legyen több ideje és lehetősége arra, hogy az átadással tudjon foglalkozni. Ehhez szükséges lenne arra is, hogy a felmentésével egyidőben a folyamatban lévő többi eljárásban meghozott végzésekre, a törvény lehetőséget nyújtson arra, hogy legyen legalább plusz 15 nap határidő a megválaszolására. Így a piaci felszámoló kap egy olyan idő intervallumot, ami alatt nem kell a többi eljárásában végzésekre válaszolni és lesz ideje elkészíteni az átadó jelentést és közbenső mérleget.

A törvény módosítása a hatóságokra is kiterjedően lenne teljes a plusz 15 nap határidő, ami egy aktuális, éppen zajló adóhatósági ellenőrzésnél szintén könnyítené a piaci felszámoló helyzetét, mert határidőcsúszás nélkül koncentrálhatna az átadás-átvételre, ami könnyebbé tenné mindkettő szervezet munkáját.

5.2. Felszámolói díj

A felszámolói díjjal kapcsolatban is merültek fel kérdések, amik megoldásaként javasolt lenne a díjnak oly módon történő megállapítása, hogy szakaszokra lenne bontva a felszámolási eljárás, és amely szakaszban átadásra kerül, az ott meghatározott arányos díj kerülne kifizetésre.

Ha egy eljárás a kezdeti szakaszban van, még csak az ügyvezetői felszólításig jutott el a felszámoló és felmentésre kerül, abban az esetben nem feltétlenül jogos a törvényben meghatározott „legfeljebb 100 000 forint”³² díj megítélése. Ebben segítene a felszámolói díj sávokban történő meghatározása, amihez szükséges lenne pontokba szedni az eljárás átvételétől a kezdő lépéseket a felszámolás zárásáig. Így egy tisztább helyzet alakulna ki egy esteleges átadás-átvétel során.

5.3. Elektronikus iratátadás

Az átadásnál szívesen választják a piaci felszámolók az elektronikus átadást, ami a leírtak miatt nagyon nehezen átnézhető és feldolgozható, ezért javasolt lenne kötelezni a felmentett felszámolókat, hogy személyesen adják át az iratanyagot, mert a közvetlen átadás és kommunikáció jobban elősegítené a kapcsolatfelvételt, ahol is az iratjegyzék és annak átnézése segítségével előbb észrevehető lenne a hiányosság. Mindkét fél beleegyezése esetén a találkozóról egy hangfelvétel is készülhetne, mert a beszélgetés nem marad meg pontosan egy alkalommal, így ez szükség esetén visszahallgatható lenne.

Az átadás-átvétel során ezen a területen a szabályos keretek között történő ügymenet nehézséget mutat, ezért nagyon fontos lenne a szigorítás vagy annak meghatározása, hogy milyen kategóriákba sorolva kell átadni az iratanyagot, ezzel megkönnyítve az állami felszámoló munkáját.

5.4. Új Fizetéseképtelenségi Kódex

Az új fizetéseképtelenségi törvény előkészítése folyamatban van, ami lehetőséget adna arra, hogy a vázolt feladatátadás akadályaira megoldást találjon.

Várhatóan megmarad az állami felszámoló szervezetnek a névjegyzéki fizetéseképtelenségi szakértő szervezetekétől eltérő sajátos feladatköre. Az olyan gazdálkodó szervezetek esetében, amelyek közfeladatot látnak el, vagy a fizetéseképtelenségi eljárásnak jelentősebb állami érintettsége van – állami tulajdon, költségvetési forrást igénylő kormányzati beavatkozás valamely közérdekű cél érvényesítéséhez az eljárásban – indokolt lehet az eljárásnak az állami

³² 1991. évi XLIX. törvény a csődeljárásról és a felszámolási eljárásról 66.§ (3) bek.

felszámoló szervezet hatáskörébe utalása és az általánostól részben eltérő eljárásrend alkalmazása.

Megérett a Cstv. arra, hogy struktúrájában és felépítésében is egy új szerkezetet kapjon, ami megszünteti az ellentmondásokat, szigorúbb szabályozási keretet adva a fizetéseképtelenségi eljárásoknak, mind adósi mind felszámolói oldalról.

Ezen kívül szükséges lenne a felszámolási eljárást megelőző időszak beszámolók beadásának teljesítése, könyvelési kötelezettségek teljesítése és hatósági ellenőrzések tekintetében szigorítani. Ezáltal előbb kiderülhetne a túlzott eladósodás vagy fizetéseképtelenségi helyzet, ami esetleg egy átalakulással vagy reorganizációval még megállítható lenne. Ez a módosítás a piaci szereplőket, de főleg a mikro vállalkozásokat és egyéni vállalkozókat védené, akik egy ilyen esetben legtöbbször az eljárás áldozataivá válnak, mert sok esetben nem tudják folytatni a tevékenységet a likviditási problémának köszönhetően.

6. ÖSSZEFOGALALÁS

A dolgozatban az állami felszámoló és piaci felszámoló közötti feladatátadás kerül bemutatásra, melyet az iratanyag és vagyon átadás, valamint a felmentett felszámoló kötelezettségeit tekintve különböző területekre bontva vizsgálja - az ehhez kapcsolódó felmerülő gondok, problémák kialakulását és megoldását keresve mutatja be.

Az állami felszámoló eljárási kompetenciája közé tartoznak:

- a stratégiailag kiemelt felszámolási eljárások,
- a bűnügyi vagyon érintő felszámolási eljárások,
- az állami tulajdonban lévő felszámolási eljárások.

A feladat-, és iratanyag átadásának bemutatása, mely a piaci felszámoló felmentésétől tételesen végig veszi az átadás-átvétel különböző területeit és azok felmerülő akadályait, kifejtve azok lehetséges okait. A vizsgált területek kifejtésének alapját az állami felszámolónál állományban lévő felszámolóbiztosok által kitöltött anonim kérdőív adta - amit az átadás-átvétel során szerzett tapasztalataik alapján töltöttek ki.

Részletesen kerül kifejtésre:

- a piaci felszámoló felmentésének és az állami felszámoló kijelölésének okai,
- az állami felszámolónál a bűnügyi vagyont érintő felszámolási eljárások miatti ügyszámnövekedés és az ezzel együtt járó problémák kifejtése,
- az átadás-átvétel során felmerülő feladatok átadásának, kapcsolatfelvételnek gondjai,
- iratanyag és vagyon átadása, valamint a közbenső mérleg és jelentés készítése,
- az eljárás alatti bevételek elkészítésének akadályai, munkaügyi anyagok kezelésének gondja,
- a piaci felszámoló díja és költségeinek, valamint szerződéskötéseinek elemzése vitatása.

Eredmények

A dolgozatban megvizsgált átadás-átvétel tekintetében megállapítható, hogy nem működik az előírt szabályoknak megfelelően - a törvény betartása nem minden esetben sikerül. A felmentett felszámoló teljes mértékben nem tudja átadni mindazon anyagokat, ismereteket, amivel

rendelkezik, a jelentés és mérleg elkészítésekor előfordul, hogy iratok, bevallások nem kerülnek át az állami felszámolóhoz, ami az ügymenet szabályos folytatásához szükséges lenne.

Az állami felszámolóval történő **kapcsolatfelvétel** esetében a felmentést tartalmazó végzés átvétele után a piaci felszámolók nem keresik az állami felszámolót, az idő rövidségére tekintettel inkább megvárják az átadással kapcsolatos felszólítást, mellyel időt nyernek az anyagok elkészítésére.

A **közbenső mérleggel** és a hozzá kapcsolódó jelentéssel 80%-ban eleget tesz a piaci felszámoló, mert a törvényszéknek is meg kell küldeni, míg az iratokkal és egyéb más anyagokkal nem kell a törvényszék előtt tételesen elszámolni.

Az **iratanyag és vagyon** átadásának területén nagyon sok a hiány és az akadály. A törvény tételesen nem határozza meg az átadás pontos menetét, így az okok között, hogy miért nem tud szabályos keretek között működni az átadás, több válasz is lehetséges:

- rövid határidő, nem megfelelő jogi szabályozás,
- nincsenek megfelelő szankciók, ha nem teljesít,
- nem áll érdekében az átadó szervezetnek, hogy szabályos keretek között teljesítse kötelezettségét,
- egyszerűen emberi mulasztás, felelőtlenség.

A **munkaügy és bevallások** tekintetében megállapítható, hogy ez a terület a legrosszabb az összes vizsgált terület között, mert a bevallások elkészítése nem tartozik a felszámolók kedvenc feladatai közé. Minden felszámoló szervezet rendelkezik megfelelő munkaügyi apparátussal, így gazdasági szakember is van, akinek ezt a feladatot el kell látni, ennek ellenére itt van a legtöbb hiányosság.

Következtetések, javaslatok

Egy felszámolási eljárás bármilyen okból kifolyólag átkerül az állami felszámoló szervezetéhez, akár a törvény erejénél fogva, akár a felszámoló felmentése miatt, az minden esetben nehézségeket okoz. Mindenképpen sérül az a bizonylati tartalom, ami az egész eljárásban addig a piaci felszámolónál volt.

Ennek elkerülése érdekében célszerű lenne a pontosabb meghatározása az átadás-átvétel folyamatának és iratok kezelésének, részletezésének, valamint szükséges lenne a törvényben történő szabályozását megszigorítani - kategóriákba, osztályokba sorolva meghatározni.

A piaci felszámolónak a felmentésének jogerőre emelkedésének napjával plusz határidőt adás a nála folyamatban lévő többi ügyben arra való tekintettel, hogy a felmentéssel kapcsolatos ügyre tudjon összpontosítani és az átadandó kötelező anyagokat, dokumentációkat el tudja készíteni.

A felszámolói díj arányos meghatározása, mely a törvényben sávonként, az elvégzett feladatokra vonatkozó szabályozással történne.

Összességében megérett a Cstv. arra, hogy struktúrájában és felépítésében is egy új szerkezetet kapjon, ami megszünteti az ellentmondásokat, szigorúbb szabályozási keretet adva a fizetéseképtelenségi eljárásoknak, mind adósi mind felszámolói oldalról, de szükséges lenne a még működő vállalkozások beszámolói, bevallási és könyvelési kötelezettségei ellenőrzésének a szigorítása, mulasztás esetén szankciók bevezetése.

IRODALOMJEGYZÉK

Törvények

- 1991. évi XLIX. törvény a csődeljárásról és a felszámolási eljárásról
- 1996. évi LXXXI. törvény a társasági adóról és az osztalékadóról
- 1997. évi LXXXI. törvény a társadalombiztosítási nyugellátásról
- Adózás rendjéről szóló 2017. évi CL. törvény
- A számvitelről szóló 2000. évi C. törvény
- 225/2000. (XII. 19.) Korm. rendelet a felszámolás számviteli feladatairól
- 640/2021. (XI. 25.) Korm. rendelet a büntügyi vagyoni igényekkel összefüggő egyes eljárások, valamint a vagyonrendezési eljárás eltérő szabályairól
- 2021. évi CXXXIV. törvény egyes büntetőjogi tárgyú és ehhez kapcsolódóan egyéb törvények módosításáról
- Vészhelyzettel összefüggő átmenti szabályokról szóló 2021. évi XCIX. törvény
- 2022. évi LXVIII. törvény az egyes gazdasági tárgyú törvények, valamint egyes vagyongazdálkodást és postaügyet érintő törvények módosításáról
- 2022. évi LXVIII. törvény az egyes gazdasági tárgyú törvények, valamint egyes vagyongazdálkodást és postaügyet érintő törvények módosításáról
- GmbHG - A korlátolt felelősségű társaságokról szóló törvény (Németország)
- 2023. évi XLVI. törvény, 1. A csődeljárásról és a felszámolási eljárásról szóló 1991. évi XLIX. törvény módosítása

Szakirodalom

- dr. Csőke Andrea: A csőd- és a felszámolási eljárás, végelszámolás
- Dr. Juhász László: A magyar fizetéseképtelenségi jog kézikönyve, I. kötet
- Dr. Juhász László: A magyar fizetéseképtelenségi jog kézikönyve, II. kötet

Cikkek, honlapok, előadások

- Dr. Pallós Zoltán – A csődtörvény aktuális módosításai (2022) – Igazságügyi Minisztérium Igazságügyi Szolgálatok Jogakadémiája előadás
- nrn.hu - Nemzeti Reorganizációs Nonprofit Kft. honlapja

- Országos beszámoló portál, Nemzeti Reorganizációs Nonprofit Kft. (2018-2023) közzétett beszámoló adatai, foglalkoztatotti létszám adatok
- Sinka Júlia A számviteli beszámoló és bizonylatok megőrzési kötelezettsége
- <https://konyveloiklub.hu/index.php?page=cikk&id=3761>
- [https://de-m-wikipedia-org.translate.goog/wiki/Insolvenzordnung_\(Deutschland\)](https://de-m-wikipedia-org.translate.goog/wiki/Insolvenzordnung_(Deutschland))
- <https://hu.fidulink.com/nemetorszagi-cég-felszámolása-nemetorszagi-cégbezárási-eljárások>
- <https://www.jogado.hu/koltsegatalany-a-felszamolasi-eljarasban> (Dr. Molnár Gergő Zsolt)
- https://www.gesetze-im-internet.de/inso/_15a.html

ÁBRÁK JEGYZÉKE

1. ábra: A felszámolási eljárások számának alakulása az állami felszámolónál

(Forrás: Saját szerkesztés NRN Kft. (2014-2023) adatok alapján)

2. ábra: Kérdőív – 1. kérdés (Forrás: Saját szerkesztés Kérdőív alapján, 2024)

3. ábra: Kérdőív – 2. kérdés (Forrás: Saját szerkesztés Kérdőív alapján, 2024)

4. ábra: Kérdőív – 3. kérdés (Forrás: Saját szerkesztés Kérdőív alapján, 2024)

5. ábra: Kérdőív – 5. kérdés (Forrás: Saját szerkesztés Kérdőív alapján, 2024)

6. ábra: Kérdőív – 6. kérdés (Forrás: Saját szerkesztés Kérdőív alapján, 2024)

7. ábra: Kérdőív – 4. kérdés (Forrás: Saját szerkesztés Kérdőív alapján, 2024)

8. ábra: Kérdőív – 7. kérdés (Forrás: Saját szerkesztés Kérdőív alapján, 2024)

9. ábra: Kérdőív – 8. kérdés (Forrás: Saját szerkesztés Kérdőív alapján, 2024)

10. ábra: Kérdőív – 9. kérdés (Forrás: Saját szerkesztés Kérdőív alapján, 2024)

11. ábra: Kérdőív – 10. kérdés (Forrás: Saját szerkesztés Kérdőív alapján, 2024)

12. ábra: Kérdőív – 11. kérdés (Forrás: Saját szerkesztés Kérdőív alapján, 2024)

TÁBLÁZATOK JEGYZÉKE

1. táblázat: Felszámolási eljárások számának alakulása az állami felszámolónál

(Forrás: Saját szerkesztés Nemzeti Reorganizációs Nonprofit Kft. (2018-2023) adatok alapján)

2. táblázat: Az átlagos foglalkoztatói állományi létszám változása a Nemzeti Reorganizációs Nonprofit Kft.-nél

(Forrás: Országos beszámoló portál, Nemzeti Reorganizációs Nonprofit Kft. (2018-2023) közzétett beszámolók adatai alapján)

3. táblázat: Bűnügyi vagyont érintő felszámolási eljárások számának megoszlása 2022. évben az állami felszámolónál

(Forrás: Saját szerkesztés Nemzeti Reorganizációs Nonprofit Kft. adatok alapján)

NYILATKOZAT

a szakdolgozat nyilvános hozzáféréséről és eredetiségéről

A hallgató neve: Dömötörfy Blanka Éva

A Hallgató Neptun kódja: HFQKLW

A dolgozat címe: Névjegyzéki és állami felszámoló közti feladatátadás és elszámolás problémái

A megjelenés éve: 2024.

A konzulens intézetének neve: Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem Budai Campus

Kijelentem, hogy az általam benyújtott szakdolgozat egyéni, eredeti jellegű, saját szellemi alkotásom. Azon részeket, melyeket más szerzők munkájából vettem át, egyértelműen megjelöltem, és az irodalomjegyzékben szerepeltettem.

Ha a fenti nyilatkozattal valótlan állítottam, tudomásul veszem, hogy a záróvizsga-bizottság a záróvizsgából kizár és a záróvizsgát csak új dolgozat készítése után tehetek.

A leadott dolgozat, mely PDF dokumentum, szerkesztését nem, megtekintését és nyomtatását engedélyezem.

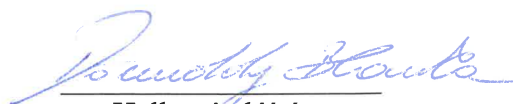
Tudomásul veszem, hogy az általam készített dolgozatra, mint szellemi alkotás felhasználására, hasznosítására a Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem mindenkor szellemitulajdonkezelési szabályzatában megfogalmazottak érvényesek.

Tudomásul veszem, hogy dolgozatom elektronikus változata feltöltésre kerül a Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem MATER Hallgatói Dolgozatok repozitóriumába. Tudomásul veszem, hogy a megvédett és

- nem titkosított dolgozat a védést követően
- titkosításra engedélyezett dolgozat a benyújtásától számított 5 év eltelte után

nyilvánosan elérhető és kereshető lesz az Egyetem MATER Hallgatói Dolgozatok repozitóriumában.

Kelt: 2024. év november hó 11. nap

Hallgató aláírása

NYILATKOZAT

Dr. Zsiga László, Dömötörfy Blanka Éva, Neptun azonosítója: HFQKLW, konzulenseként nyilatkozom arról, hogy a szakdolgozatot áttekintettem, a hallgatót az irodalmi források korrekt kezelésének követelményeiről, jogi és etikai szabályairól tájékoztattam.

A szakdolgozatot a záróvizsgán történő védelemre javaslom / nem javaslom¹.

A dolgozat állam- vagy szolgálati titkot tartalmaz: igen nem²

Kelt: 2024 év október hó 30 nap

belső konzulens

¹ A megfelelő aláhúzendó.

² A megfelelő aláhúzendó.